

EESTI PÄEVA- LEHT

ESTNISK DAGBLADET

Laupäeval, 6. märtsil 1971

Nr. 18 (3603)

13. aasiakäik

VÄLISMAA USK ROOTSI MUSTER- RIIKI KADUMAS

Praeguseid konflikte Rootsi tööturul on nüüd üha suurema huviga hakatud jälgima ka välismaal, isearnes USA-s. Tähtsaimaks välismaiseks löppjärelduseks on, et Rootsi "heaolulihiskond" on sattunud kriisi, kui mitte klassivõitlusesse. Võitis küll aega enne kui välismaa, eriti USA, massvahendid Rootsi kriisi avastasid. Nii töid veel nädala aja eest näiteks BBC ja "Voice of America" teateid Rootsi kriisist vaid kommentaaridena uudis-telegrammidega. Nüüd aga ilmub lehtedes ja läheb eetrisse üks kommentaar teise järele Rootsi kriisi üle.

Ajaleht "Washington Post" on viimasel nädalal avaldanud kokku kolm artiklit Rootsi kohta. "Paljud USA liberaalid on senini vaadelnud Rootsi

sit kui üht huvitavat eeskujut, millelt vast võiks üht-teist õppida. Nüüd aga on nende liberaalide pilt Rootsisit kui eeskujut tuhmumas."

M. Krepp SURNUD

Stockholmis Södersjukhusets suri 561 vastu 3. märtsi Stockholmis Eesti Algkooli õpetaja Mare Krepp 31 aasta vanuses. Surma põhjustas veresoone lõhkemine peaajas.

Mare Krepp kannatas peavalude all ja mõõdund nädalalõpu arsti külastades saatis see ta haiglasse, kuhu ta liiks pühapäeval. Haiglas tabas teda veresoone lõhkemine, mille tagajärjel ta oli meelemerkusest kuni surma saamiseni. Mare Krepi matused toimuvad laupäeval, 20. märtsil Metsakalmistu Heliga Korset kabelis kell 15.

Mare Krepp

Ed. Tubin Tartus ooperi etendusel Telliti balletti

Okupatsioonijärgsest teatav, et Eduard Tubin koos abikaasaga viibis siiklikult kohal Tartu Vanemuises, kui teater esitas tema ooperit "Barbara von Tisenhusen" (tellimistöö Jaan Krossi libretole, mis varem oli juba "Estonia" laval Tallinnas). 14. veebruaril toimunud esietendusel oli lavastajaks Ida Urbel, dirigendiks Erich Kõlari.

Ed. Tubin on seal antud intervjuus märkinud, et Vanemuise lavastus erineb täielikult Estonia omast. Talle on tehtud ettepanek uue balleti kirjutamiseks Vanemuise ansamblile. Ed. Tubin võtnud tellimise vastu.

Ka on kavas uue ooperi kirjutamine — libreto andnud Gustav Ernesaks ja see on Aino Kallase poolt kolmekümnendatel aastatel Eeveld Aavale kirjutatud "Reigi õpetaja". Käskikiri jäi Aava surma tõttu kasutamata ja sugulased andnud selle hiljem Gustav Ernesaksale.

Ed. Tubin on seletanud, et sellest ooperist on kaks kolmandikku juba valmis (see koosneb kahest vaatusest ja 6 pildist).

Edasi selgub, et Ed. Tubina uus, arvult üheksas sümfonia tuleb lähemal ajal Tallinnas esiettekandele. See kannab nime "Sinfonia Semplice". Eduard Tubin on teatanud, et ka Rootsi ringhääling on selle sümfonia oma tegevuskavasse võtnud. Ed. Tubin viibis okup. Eestis seekord viis päeva.

Pögeniku traagika: TSHEHHI NAIN LÄKS PRAHASSE EI SAA TAGASI

Stockholmis Aspuddenis elab tshehhi põgenik Karel Krusina juba augustikuust 1970 alates üksi, sest siis sõitis tema abikaasa turistina nende vanale kodumaale Tšehhoslovakkiasse ja ei tulnud enam tagasi. Tshehhi ametvõimud ei ole teda enam välja lasknud, kuna nad loevad nii naist kui ka tema põgenenud meest tshehhi kodanikeks. Naisele on öeldud, et ta nii kaua ei pääse välja, kuni ta mees ilma loata (s.t. ilma tshehhi valitsuse loata) viibib välismaal. Mis tähendab seda, et ta peab Prahasse tulema luba saama.

Krusina on kirjanik ja saabus Rootsi aastal 1968 ning on koos naisega siin saanud alalise elamisloa, mitte aga veel kodakondsust. Ta ütles, et ta on olnud oma naise kodusõidu vastu, kartes, et seal midagi juhtub.

— Olen kodumaal selliseid asju üle elanud, mida ma enam uuesti üle elada ei taha, ütles Krusina, kes naisega on olnud telefonikontaktis, kuid ta teab, et need on ol-

nud kontrollitud kõned. Ta peab olema oma ütlemites kui ka kirjavahetuses väga ettevaatlik.

Naine oli võtnud Praha-reisi vaheldusena ja võimalusena näha

omakseid. Tekkinud olukorras ei saa aga ka rootsi ametvõimud kuidagi viisi perekonda aidata, kuigi koos isaga on siin veel nende täiskasvanud tütar oma pojaga.

Nixon tervitab E. V. esindajat

Äsjasel diplomaatkonna vastuvõtul Washingtonis tervitas president Nixon koos abikaasaga Eesti Vabariigi esindajat peakonsuli saadiku ülesannetes Ernst Jaaksoni (vasakul).

N. LIIT VALVAB AMEERIKAT KUUBA BAASIST

WASHINGTON — N. Liit on hakanud elektrooniliste vahenditega jälitama USA sõjalaevu, mis liiguvad Karibi meres. Usaldusväärsete andmete kohaselt opereerib üks N. Liidu radariga ning kajaseadmetega varustatud spioonahilave 14.000 ruutmiilise alal Kuubast lõuna pool rahvusvahelises vetes. Laeva ülesandeks on koguda informatsiooni sõjalaevade kohta USA teistest ja kuudast laevastikust, mis sooritavad selles piirkonnas manöövreid. Kogusummas ulatub seal väljaõppel olevate laevade arv umbes 150-le aastaks.

N. Liidu hüdrograafilise uurimislaevu on nähtud ka Trinidadil läheduses ja mitmed tunnused viitavad sellele, et üks juhitavate rakettidega varustatud vene ristleja sõitis hiljuti Mehiko lahte.

Need laevad moodustavad lisa nõukogude merejõududele, mis hiljuti asusid tegevusse Cienfuegos, Kuuba lõunarannikul, umbes 500

miili kaugusel USA Guantanamo baasist.

Nüüd ei ole ka mingit kahtlust selles, et N. Liit on rajanud Kuubas omale allveelaevade baasi, milline võib vastu võtta ka Y-klassi kuubavaid ja tuumaraketidega varustatud allveelaevu.

N. Liidu laevatehased valmistavad praegu 10-14 automaallveela-

va aastast ja 8-10 nendest kuulub Y-klassi, mis on võrreldavad USA Polaris-rakette kandvate automaallveelaevadega.

USA mereväe salaluure hinnangul ehitab N. Liit praegu intensiivselt üles oma laevastikku eesmärgiga saata ühekselt tugevad merejõud niihasti Karibi merre kui ka Vahemerre.

EPL

6. märtsil 1971

KARTUSED IDAS

N. Liidu ja tema satelliitide ajakirjandus, raadio ja TV läksid Poola rahutusse (mis kaugtelti ei ole lõppenud) mööda vaikides ja südamustest aru andmata. Ainult kaudselt võis kogunud lugeja mõista, et midagi on toimunud, näit. sellest, et Gomulka äkitselt näitelavalt kadus "tervislikel põhjustel". Ilmselt oli kommunistlikus sfääris väljaspool Poolat keelatud üle võtta isegi poola end ametivõimude lühidaid kommentaare, milles räägiti "avantüristide ja huligaanide tegevusest". Danzigi tööliste ülesäsitamisel, Krenil kartis rahutuste levimist ja jälle kord pidi olukorra päästma informatsiooni mahesurumine.

Kuid Kremli ei olnud sellegipoolest kahtlust, et informatsiooni siiski levib, sest nii N. Liidus kui ka satelliitimaailmas kuulatakse hoolega välismaa raadiosaateid, näiteks Ameerika Häält, inglise BBC-d ja Müncheni Radio Free Europe'i ning Radio Liberty saateid. Pealegi on raudkardina läänepoolses osas nähtavad lääne televisioonisaated. Informatsiooni levimiseks võis aga oletada ka rahutuste levimist ja olukorra tekkimist, kus N. Liit oluks sunnitud järjekordest kohaldama uut Brezhnev'i doktriini, st. invadeerima sõjaliselt, et "päästa stsialismi". Muidugi oluks see eriti kahtlaseks muutunud Poolas, samuti äratanud ebameeldivat tähelepanu ja sensatsioonid läänemaailma avalikus arvamusel, tuleb teada, et veelkordsest meelde Kremli rolli agressorina.

Nii siis olid Poola seadmused Moskvas ja satelliitide pealinnades valitseva hierarhia hulgas siiski üldmõeldavaks probleemiks, kuigi see kusaigil avalikult välja ei paistnud. Kaudselt aga algas eriladiline aktiivsus, mis, nagu inglise prominentne ajakirj Ecomoni märgib, andis end tunda kuni Põhja-Koreani välja. Moskva saatis välja parooli rahustada plahvatusohtlikke piirkondi praktiliselt majanduslike järeleandmistega, nagu toiduhindade ja tarbekaupade hindade alandamisega.

Esimene testas hinnalandusid Ida-Saksamaa Ulbricht — USA "The Christian Science Monitor" juhib tähelepanu, et hool tarbekaupade ja nende hindade pärast ärkas pärast Poola sündmusi eeskätt nende piirkondade, kuhu ulatuvad lääne informatsioonid. See valutus Bulgaariasse ja Rumeeniasse välja — Rumeenias lubas Ceausescu koguni, et riik vähendab oma kontrolli ametühingute tegevuse üle, andes nendele vabamad käed töökõltsikonna huvidel eest seismisel, samuti pidevat valitsus samme astuma elustandardi parandamiseks. Muistrit täiendab nüüd ka Moskva ise, kus esmaspäeval teatavaks tehti hinnalandused tervelt realt kaupadelt koguni poole võrra, m.a. televiisoritelt, mootorrattastelt ning elektritarvetelt. Otsus tuli ette enne 24-ndat parteikongressi ja peab demonstreerima režiimi püüet hoolitseda kodaniku heaolu eest.

Näib, et üldiselt jälgitakse sama mustrit, mida Kadar Ungaris kasutas pärast 1956-nda aasta ülesõusu ja kukutatud Gomulka ise, kui ta pärast poolakate eelmist kriisi võimule tuli.

Muidugi on sama retsepti pidanud ka Poola ise kasutama. Gierek tühistas Gomulka otsuse hindade tõstmiseks, kuid selle juures olevat

kommunistlikus parteis olnud lahkavamiis, sest poliitbüroos kardetud, et järeleandmine kujuneb kardetavaks pretensiooniks, näidates, et ka bolshevistliku režiimi vastu tuleb protestimise. Kuid bolshevismi tees lubab ka taganemist, kui see on vajalik, et siis olukorra normaliseerimisel ajada endist poliitikat.

Gierek külastas Moskvast koju sõites teel Ulbrichti, kes idariikide, juhtideste kõige kõvema käega on elanikkonda suutnud vaos hoida. Töönaoliselt kujunebki Ida-Saksa režiim Giereki edaspidiseks eeskujuks. Kui pehmdamist on kannud oma vilja, siis on aega astuda samme elanikkonna, eriti aga töötajaskonna üle haarde tugevdamiseks sellisel viisil, nagu see on juba ammugi läbi viidud N. Liidus.

KLA

Uus vastane

N. Liit ja kommunism on saanud üha suuremal määral vastaseks mitte ainult Iisraeli, vaid ka kogu rahvusvahelise juhtluse. Püüdes siin teha araabia maadele oma mõju kindlustamiseks, on Moskva üha rohkem pidanud võtma judivastast hoiaikut, et araablastele meeldida. Kommunistid peavad tasaratatud enisemist mitte teise formulatsiooni taha — N. Liidus võideldavat vaid "antisioionismiga", mitte juutluse kui rassi ja rahva vastu. Praktiliselt nõukogude ajakirjandust jälgides on aga selge, et tegemist on siiski propagandaga, mis absoluutselt mõjub antiseemistil kirgises esilemanavalt. Kommunism pigistab selle juures silma kinni, et ka Karl Marx ise oli juut, seega ideeline isa.

Moskva on viimasele ajal aga üha rohkem hädas oma uute vastastega, kel on siiski kõikides läänemaailma maades suu mõju ja järelikult võivad nõukogude suguvendade eest võidelda suurema efektiivsusega kui teiste nõukogude võimu all olevate väikerahvaste läänese viibivad rahvusgrupid. Eriti USA-s on juutide demonstratsioonid olnud nii militantsed, et see on häirinud otseselt Washingtoni-Moskva vahelkordi.

Brüsselis toimus juutide maailmakongress juut N. Liidu juutide küsimuses. Esmärgiks on mõjuda Moskva, et see avaks oma piirid juutidele maailm lahkumiseks. Loodi erilne komisjon inimõiguste rikkumiste jälgimiseks N. Liidu sfääris. See on ilmselt täienduseks juba varem tegeusvale Rahvusvahelise Juutide komisjonile ning ikestatud rahvaste jälgimisorganitele. Kinniste piiride küsimus ei puuduta ju ükski ainult juute, vaid ka kõiki teisi rahvaid N. Liidu valitsusalal ning ka venelasi endid. Moskva uuel vastasel on aga paremad võimalused inimõiguste rikkumiste toomiseks maailma laia avalikkuse ette.

Sammupidaja

Eesti kompartei kongressil Tallinnas võitis sõna paljude hulgas ka Kirjanikeliidu juhataste sekretär Vladimir Beekman, rõhutatades kõigepealt, et kirjandus on "võimsaks" hooaks inimeste teadvuse ja maailmavaate kujunemisel ("hoov") võrduv selles väljenduses propagandaefektile. Mõõdunud vile ansa jaoks on olnud ilmunud "terve rida stsialistlik kaalukaid" teoseid, kuid sellegipoolest tema arvates eesti kirjanikul on "ikka veel suured võlglased oma lugeja ees". Kirjanikul polevat suutnud sammu pidada püüet jätka suurepärase saatustega: "Minult kui kirjanikul ja kirjanike organisatsioon esin-

VÄLISKOMMENTAAR

VENE EKSPANSIOONIPOLIITIKA

Samal ajal kui vahemaa Ühendriikide ja N. Liidu vahel kõikidel majandusaladel aastast-aastase vene kahjuks suureneb, on olemas üks sektor, kus areng on vastupidine: aegamööda aga kindlalt ennetavalt venelased ameeriklast sõjaväelisele küljest. Seda kontateerib vabade ajakirjanike informatsioonileht Freie Pressekorrespondenz oma juhtkirjas. Kuna maailmarahu sõltub aatomhüüdustest Ida ja Lääne vahel, siis tähendaks teie tasakaalu määrgatav muutumine isendast realselt sõjaohtu suurenemist, üteldakse juhtkirjas edasi. Hoolimata oma üleskutsest pingelangenemise nimel ei mõtle Nõukogud sugugi relvastusvõidujooksu lõpetamist, vaid suurendavad üha niigi hoogsat tempot oma sõjalise arsenalil laendamisel.

Lääne avalikkus peab nüüd nentima, et maailma suurim mandrivõim toetleb ka ameerika merevalitsuse nimist mure. Nõukogudel on juba ülmalt teovõimsad ja moodas allveelaevade-tahased. Mis allveelaevadesse kui mere sõja kõige ofensivematesse relvadesse puutub, on Nõukogud juba saavutanud absoluutselt ülekaalu. Asjatundjate arvates võib eeldada, et merevalitsuse küsimus jõuab haripunkti seitsmekümendate aastate teisel poolel.

Rööbiti sellega püüavad venelased takistada, et ameeriklased ei saaks senist heidutustasakaalu alles hoida. USA ja N. Liidu läbirääkimistes strateegiliste relvade — 1 ühendatud SALT — katsumust venelased ektada ameeriklast nõnda, et nad strateegilises võidujooksus N. Liiduga järele annaksid. Siis oleks Kremli vastavõit kergem ameerika ülekaalu tuumrelvade alla taha teha.

Strateegilises võidujooksus loodab N. Liit oma SS-9 raketidega — need on ameerika andmetel 220 tükkii juba startivalmis ja arv kasvab lähema aastatel milnekordeks — kindlustada enesele võimalust ameerika Minuteman-rakette nende maailmaste varjendites ärapühkimiseks. SS-9 raketi lõhkejõud vastab 25 megatonnie, s.o. 25 miljoni tonnie tavalist lõhkeainet. Võrdluseks võib võtta n.a. Hiroshima-aetomipommi, mille võimsus vastas ainult 20 000 tonnie tavalist lõhkeainet. Nõukogude panus tohutult võimsamatele raketitele tuleb ilmselt sihist saavutada küllalt jõudu "esimeseks löögiks", mida Krenil on kaudselt loetlenud. SS-9 raketidele on viimati lahkunud lisanduma FOBS-pommid maailmaruumist, mis peavad läendama raketirühnakuks ja ära hoidma ameerika "teist lööki", s.o. kolmanda suu esimese löögi eest. Ameerika aa-

tomisõja strateeg kindral Shriver hoiatab sel puhul sõnadega: "Just aatomiliste tulistamisampide arendamine maailmaruumis näitab, et Moskva pole huvitatud hävitusrelvade viigist. Ta tahab saavutada ülekaalu, et sedaviisi omada võimalust kasutada poliitiliseks väljapressimiseks."

Freie Pressekorrespondenz teeb kõigest alarmeeriva järelduse, et ida pingelangenuse propaganda ei muuda midagi stsiasjas: nõukogude ekspansioonipoliitika ei kahane, vaid pigem kasvab. Mida rohkem koalitsentsipeibutus mittekommunistlik maailma sõjaväelisi kaitsesabinõusid halvab, seda jõulisemalt ja sihikindlamalt lähenevad kommunistlikud võimud ajale, kus nad Läänest sõjaväeliste üle kasvavad ja saavad vabata rahvusvaheliseks väljapressimiseks, mille esimeseks ohvrileks peaks olude kohaselt olema Saksa Liiduvabariik. Freie Pressekorres-

pondenzi ennustuses hõlmab võimaliku arengut muidugi juhu, kui N. Liit on eeskätt suutnud oma vastasrinnast välja lülitada Ühendriike. See pole isendast kerge, nagu seda nähtavasti mõistavad ka Kremli võimurid ise.

Võidujooksu strateegiliste relvade alal ei piirdu ainult sellega, et N. Liit soetab endale võime "esimeseks löögiks". Kätemaks "teise löögi" näol ei jää tulemata vähemalt niikaua kui ameerika Polaris-allveelaevad pole rivist välja löödud. Merevalitsuse eeldab aga lennukikandjaid emalavale, mis venelastele ikka veel puuduvad. Olemasolevad viiskemad vene helikopterikandjad ei suuda seda puudust tasa teha, nende võimed merealahuks on võrdlemisi piiratud. Vene ekspansioonipoliitika peab seepärast ikka veel otsima teid, kus ta Ühendriikidega otseselt kokku ei põrka.

A.K.

Maltsev oli külas vpk peakorteris

Vene suursaadik Rootsis, Viktor Maltsev, käis 12. veebruaril külas (või inspekteerimise) kommunistide peakorterit Stockholmis, mille aadress on Kungsgatan 84. Maltseriga oli kaasus ühe kõrgem saatkonnametnik.

Tavakohaselt on suursaadik määratud üht valitsust esindama ühe teise valitsuse juures, mistõttu otseselt kontaktid opositsiooniparteidega on diplomaatilistes ühendustes väga ebatavalised. Nimelt võidakse sellistest kontaktidest valesti aru saada ja arvata, et tegemist on kasvõi atakiga valitsuspartei suunas. Või siis peavad venelased riigipeaval kaalukeels olevat Hermannsoni parteid juba enam-vähem valitsusparteiaks...

Seevastu on aga täiesti normaalne, et mitmesugustesse parteidesse kuuluvad poliitikud külastavad suursaatkonnades k.r.r.aldastavaid vastuvõtte. Selline tegevus aga toimub alati omade riigi territooriumil.

E. Majale katsuti heisata punalippu

TORONTO (VE) — Ööl vastu laupäeva, 20. veebruarit, s.o. just enne Vabariigi aastapäeva tähistamist, üritati Toronto Eesti Maja ees asuvalle lipuvardale punase N. Liidu lipu heiskamist. Katse aga ebaõnnestus, kuna lipunöör läks heiskaja käes sassi.

"Vägiteo" üritaja oli pärast ebaõnnestunud lipu heiskamise katset viisunud punase plangi pettunud Eesti Maja väliskuse ette maha, kust selle laupäeva hommikul leidis Eesti Maja hoolidaja P. Naaber. Nagu läbi paksa lume lipuvarda juurde viivad jäljed näitavad, üritas lipuheiskamist üks isik. Lipp on umbes 1,5 x 1 m. suur ning seda on ilmselt varem kasutatud. Lipu heiskamist üritati hommikupeelsel ööl kella 2-3 vahel. Eesti Maja juhatus ei oska omalpearses aktsioonis kedagi kahtlustada ja ilmselt on siin tegemist inimestega kellede eesmärgiks oli külvata segadust Toronto eestlaskonna hulka enne Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamist.

● Värnamast saabus New Yorki pärast aastast teenistust rindel Toomas Kõlvik, kes nüüd on määratud ühte Kalifornia sõjaväebaasi.

Eestlased murdunud laeval pääsesid

LONDON (EPL) — Atlandi ookeanil, 230 miili lõunapool Azoori sari, murdus raskesti laetud seaduse pooleks läbi omanikele kuuluv kaubaieav "Velta".

Laev oli teel Ühendriikidest Hispaaniasse raumullala laadumiseks. Kõik meremehed pääsesid õnnestusest eluga, nende hulgas kolm eestlast — raadiooperatoor Ilmar Ojaro, kütja Vladimir Ojari ja esimene mehaanik Nejar. Kõik nimetatud elavad Inglismaal.

Torma parem

LONDON (EPL) — Saadik August Torma olukord haiglas on näidanud tendentsi paremusele. Teda käib pidevalt külastamas tema asetäitja saatkonnas, saatkonnakõunik Ernst Särepera.

● New York Daily News avaldas pildi õigusteadlastest August Kalvestest, kes tegutses maksudevalitsuses kodanike nõundajana ja valdab seitset keelt. Eestis õigustas ta teedeministeeriumis juristina.

EESTI PÄEVALEHT

Eestiska Dagbladet

Peatoimetaja Juhana Kokla

Vastutav väljaandja

(ansv. utg.)

Arvi Moor

Toimetus ja talitus:

EESTI MAJAS Stockholmis:

sissekäik Kocksgränd 3

Address: Box 16320,

103 26 Stockholm 16

Telefon 21 84 46

Toimetaja Eskilstuna Jüri Asa

Aadr. Eesti Päevaleht, Box 120,

631 02 Eskilstuna, tel. 016/14 77 72

Tellimispstgiro nr. 28650

Kuulutussarvete postigiro 60 50 00

—0, Eesti Päevaleht Förlags AB,

Stockholm

Tellimishinnad:

Aasta kr. 128-

Termin (4 kuud) kr. 45-

Kuu kr. 12-

Väljaandja EESTI PÄEVALEHT

FÖRLAGS AB

Trükkija: Eskilstuna-Kuriers

Tryckeri AB Eskilstuna 1971

Kui Tallinn oli pommisajus

Tallinn elas oma ajaloo suurima hävituse üle 27 aasta eest 9. märtsi ööl, mil Stalini kaugpommitajad teostasid kahes laines tunde kestnud pommitusretke ning süütasid elanikkonna terroriseerimiseks suurema osa südalinna puuelamute kvartalidest, samuti südalinna tsentraalsed osad Harju tänava ümbruses. 10. märtsi hommikul nägi Tallinn välja selliselt kui näeme pildil.

Poola rahutuste ning kolhoseerimise mured

VARSSAV — Poola tööliste protestimeeleavaldused, mis möni aeg tagasi põhjustasid võimuvahetuse, jatkusid hiljuti istumistreigiga Kesk-Poolas asuvas tööstuslinnas Lodzis. Sellest võttis osa umbes 10.000 töölise, tekitades seisaku kogu Poola tekstiilitööstuses. Varssavist saadeti tööliste rahustama poliitbüroo delegatsioon esotas peaminister Piotr Jaroszewicziga. Teda saatsid veel neli poliitbüroo liiget, üks valitsuse minister ja äsja ametisse nimetatud ametiühingute sekretär. Kohale lennanud delegatsioon pidas läbirääkimisi tööliste esindajatega, mis aga ilmselt ei annud soovitud tagajärgi. Kohe selle järele puhkesid streigid mitmetes teistes Poola linnades.

Poola sündmuste järelkajal on alarimeerivalt ulatunud ka teistesse N. Liidu linnades. See oli näiteks põhjuseks, miks Tšehhoslovakkia kompartei esimehe sekretär Gustav Husak võttis hiljuti ette Moskva teekonda ja ajakirja "Economist" kirjutab, et Poola rahutused andsid end tunda isegi sellises kauges kohas nagu Põhja-Korea.

Ajalohet "The Christian Science" Monitor" kirjutab, et N. Liidu läänepoolsetel territooriumidel, kus rahvale ei ole kätesaadaval mitte ainult poola ja lääneriikide raadiosaadet, vaid ka televisiooniprogrammid, on N. Liidu võimud kiiresti alustanud kampaaniat varustusteemil parandamiseks.

Sellega tahetakse ilmselt vältida rahutuste levimist.

Poola linnades on tööliste elutingimused endiselt masendavad. Lääbiloike tööstustöölise teenbid 2400 zloti kuus, mis võrdub ühe uue liiklona hinnaga ja millega on võimatu perekonda korralikult elatada. Korterisaamiseks riiklikult kooperatiivis tuleb oodata kolm kuni viis aastat ja veelgi kauem auto saamiseks nii et selle omandamine on mõeldav peamiselt vaid mustalt turult. Poola on juba mitu aastat valmistanud eriliselt alusel Fiat autosid, kuid need on hinnalt poolakatele kättesaamatud ja mõeldud peamiselt eksportideks.

Peaminister Jaroszewicz tegi Lodzist Varssavisse tagasi jõudnult teatavaks, et detsembris kehtestatud ja tööliste rahutuste põhjustajaks kujunenud määrus toiduainete hindade 30-protsendiliseks tõstmiseks tühistatakse alates 1. märtsist. See oli uue valitsuse poolt juba kolmas tähtis ja kommunistlikul pretsedendil põhinev järeldamine tööliste nõudmistele. Esimene selline samm toimus jaanuaris, mil Tallin partei esimehe sekretär ja Gomulka järglane, Edward Gierek lendas isiklikult Gdanskis ning Szececinis, et streikijatega läbirääkimisi pidada. Tööliste esindajad olid taide saatnud vastava kutse, mille Gierek esialgu oli tagasi lükanud ja kutsunud tööliste delegatsiooni

Varssavisse, millega aga streikijad ei nõustunud.

Juhtkonna teiseks järeleandmiseks oli lubaduse andmine töölistele, et edaspidi tegelevad partei ja valitsuse demokraatlikult valitud käitiskomiteedega. See kõik ei saanud loomulikult toimuda töiste vaidlustest keskkomitees.

Samal ajal kui enamus liikmeskonnast nõustus Giereki sammudega, leidis küllaltki mõjuvõimas vähemuseksioon, et järeleandmine tööliste nõuetele tekitab "soovimata" pretsedendi ja legaliseerib edaspidiseks streigide, millised seaduste tõepärasemalt kohaselt pidid "sotsialistlikus ühiskonnas" olema täiesti mõeldamatud.

Jugoslaavia ajalehe "Eorba" andmeil on samasugustele järeldustele jõudnud ka Tšehhoslovakkias ja Ida-Saksamaal, mis tõestab, et poola tööliste rahutustel ei ole mitte ainult majanduslik, vaid veelgi märgatavamalt poliitiline mõju.

Kui kõnelda järeleandmistest ühenduses hiljutiste rahutustega, võib märgata ka valitsusvõimude lähenevaid katkeli kirikule. Vastandina näiteks N. Liidule ei jõutaks Poola usuvastase kihutustööga kuigi kaugale, kuna 95 prots. rahvastikut on pidevad kirikuskäijad. Poola uued juhid näitavad nüüd kirikutegelastele olivõimusi ja näib, et viimased aktsepteerivad selle.

Möödunud nädalal loeti kirikutes ette karjasekirjad, milles pandi kogudustele südametele palvetada uue valitsuse eest ja andestada nende eelkäijale eksimused, mis kutsusid esile tööliste rahutused. Poliitiliselt ei kujuta kirik endast mingit ohtu Poola režiimile ja juba Gomulka ajal valitses olukord, kus kirikul lubati takistamatult tegutseda niikaua kui see ei sekkunud poliitikkasse ega äärmiselt oma nõudmistega liiga kaugale.

Üldiselt peeti siin kinni põhinõuetest: "Sotsialism ja religioon ei saa kunagi ühineda, kuid nad võivad olla omavahelises koostöös". Nüüd on kirikupeade hakanud valitsuselt nõudma uute kirikute ehi-

tamist ja valitsuse kutsenduste kaotamist kiriklikest ajakirjadest.

Poola põllumajandus koosneb umbes 85 prots. ulatuses eramaandusest ja talumehed on kindlad, et valitsus ei saa poliitilistel põhjustel kolhoseerimist läbi viia. Kui Gomulka 1956.a. selles suunas katses tegi, oli tulemusiks täielik segadus. Poola talud on enamuses 5 hektari piires ja saak nendes on suhteliselt suurem kui kolhoseeritud N. Liidu põllumajanduses.

Produktiooni osas jäädaakse aga maha Ida-Saksamaast, kus samuti valitseb kolhosisüsteem, kuid kus põllumajandus on parem ja töö rohkem mehaniseeritud.

Traktorid vajuvad üli ja bensini, mis Poolal puudub ja mida tuleb mujalt sisse tuua. Sel põhjusel peetakse odavamaks hobujõu kasutamist ehkki ka kaeru tuleb väljast sisse tuua. Kuna nüüd valitsus on otsustanud liha ja teiste toiduainete hindadest alandada, kasutades selleks N. Liidu kreditiid abi, hakatakse talupidajale avaldama suuremat survet produktiooni suurendamiseks. Selle tulemusest praegu see olukorras on aga väga küsitav.

Naine vallutab M. Everesti?

GENE — Eelolevas mais kavatses üks shveitsi mäginorijate eksperimentatsioon üritada järjekordest Mount Everesti vallutamist.

Seekord kuulub mäginorijate meeskonna koosseisu 34-aastane naine Yvette Vacher, kes esimese naisena tahab saada enda nimele Mount Everesti vallutaja au. Ekspeiditsiooni toetab Inglismaa televisiooni saatelagan British Broadcasting Corporation, kes plaanitseb filmikamera viimist 8840 meetri kõrguse mäe tippu.

N. VENE JUUDIL RASKE HARJUDA VABAS IISRAELIS

TEL AVIV — Iisraeli valitsus omistab suurt tähelepanu põgenike sovitamisele üldisesse eluprotsessi, kusjuures peaarõhk lasub nendel, kes saabuvad Iisraeli N. Liidust ja leiavad eest neile täiesti tundmatu ühiskonna. Põgenike absorbeerimise korraldamine allub vastavale ministeeriumile, milline kulutab selleks 300 miljonit dollarit aastas. Riigikaitse on ainus kulupost Iisraeli riigieelarves, mis sellest veel kõrgemale küünib. Immigrantide kohandamise ministriks on Venemaal sündinud Nathan Peled.

Uustulnukatel on vastasotsiaal-töötajad, kes juhiavad nad ministeeriumi poolt varutud korteritesse.

Valitsus annab laenu väga soodsalt tingimustel ja punaarmee veteranid saavad isegi selle pensiooni kätte, mis nad N. Liidust lahkumisel kaotasid.

Sellest hoolimata on põgenike probleemid küllaltki suured. Väga vähesed oskavad heebrea keelt ja seda tuleb nüüd õppima hakata. Samuti leitakse, et Ida-Euroopa juudid, kes on suurema osa oma elust viibinud kommunistliku võimu all, kasutavad harjumuslikult liiga palju oma küünarnukke. N. Liidu juudid on aga nii äärmiselt tühjad, et nad räägivad alul soosil ja kardavad instinktiivselt valitsustegelasi. Elu tundub neile võõrana ja paljud on shokeeritud kui nad näevad kinolinal alasi inimesi.

Enamus põgenikke, N. Liidust on aga niivõrd kommunistivastased, et nendest saavad Iisraeli Heruti äärmuslik-parempoolse partei toetajad.

Nad vihikavad kõike, mis kuidagi sotsialismilegi läheneb, kaasa arvatud Iisraeli kibbutzid ehk ühistalundid. Samas on aga esinenud ka teisuguseid nähtusi. Kui üks Moskva rätsep, kes Tel Avivi ümber asus, koges ühel hooajal, et tal oli vähe tööd, nurises ta kohe: "Miks valitsus mulle kliente ei muretse? Moskvas hoolitseb riik selliste asiade eest". Üks põgenik oli shokeeritud kui selgus, et Iisraeli valitsuse minister tuli kaubamajja sisseoste tegema ilma et seda oleks enne rahvast tüh-jendatud.

Valitsuse eksperdid arvavad, et enne kulub vähemalt viis aastat kui N. Liidust saabunud immigrant suudab Iisraeli oludega normaalselt kohaneda.

Mõnelt poolt on koguni väidetud, et kui N. Liit peaks järsku avama oma piirid ja laskma igal juudil Iisraeli rännata, kes seda soovib, rui-neeriks see juudiriigi niiaasti sotsio-loogiliselt kui ka majanduslikult.

Venelased jälitavad USA ajakirjanikke

MOSKVA — Alles hiljuti saatsid N. Liidu võimud välja norra ajakirjaniku Per Egil Hegge, keda süüdistati "Sovjeti laimamises ning tegevuses, mis pole kooskõlas ajakirjaniku staatusega". Nüüd näib, et venelased kavatsevad välja saata ka Washingtoni Posti korrespondendi Anthony Astrachani, kes samuti süüdistatakse sovjeti-riigi laimamises. Ameeriklane nimelt on raporteerinud, et N. Liidus esineb antisemitismi ja juutide tagakiusamist üldiselt.

Ameeriklast süüdistatakse juba teist korda N. Liidu ametiühingute häälendamises. Trud. Märgitakse, et "kutsu-matu külaline oma rapase tegevusega kahjustab suhteid N. Liidu ja USA vahel, kõne alla tuleb isegi kultuursete ja teaduslike sidemetest katkestamine".

Et tekitada muljet, nagu oleks vahet vahel perfektne, on Trud ilmselt fabritseerinud terve rea Astrachani vastu protesteerijaid, kes eranditult kannavad tüüpilisi juudi nimesid. Kõik nõuavad ameeriklaste viitamatut väljasaatmist.

Moskva asuvad läänekorrespondendid oletavad, et N. Liidu võimud pärast Trudi kampaaniat seda ka teevad. Astrachani on ka varem tagakiusatud KGB provokaatorite poolt. Jaanuaris tungisid teda kallale viis meest kui ta kohtas üht moskvalast ühel tänaval.

Viimasel ajal on KGB pidevalt jälitunud ja taga kiusanud just ameerika ajakirjanikke. Ühele neist leiu-tati koguni trahv "valesti parkimise eest" — ja seda pealekauba suhteliselt autovabas Moskvast...

Vene armee aiva kasvab

LONDON — Inglise valitsus andis välja oma igaaastase Valge Raamatu riigikaitse probleemide kohta, milles märgitakse, et N. Liidu sõjaline jõud kasvab viimasel ajal järjekindlalt, kuigi venelased peavad ühendriikidega ja teiste lääneriikidega läbirääkimises üldise pinevuse vähendamiseks.

Ülevaates kinnitatakse, et N. Liidu mõjuvõim ja relvastuse suurenemine ei ühvarda mitte ainult NATO riike, vaid kogu maailma.

● Rahaministeeriumi aruanne veebruarikuul 1. poole kohta näitab USA kullafondi seis 10 miljardit 732 tuhat dollarit, mis on 635 miljonit dollarit vähem kui fond oli aasta tagasi samal ajal.

● Gallupi ringkõltsimisel selgus, et äärmuslikel poliitilistel vooludel ja nende organisatsioonidel on ameerika üliõpilaskonnas väga väike poolehoid: vähem kui 5 prots. kolledžite üliõpilastest pooldab äärmisi pahempoolseid kui ka äärmiselt parempoolseid rühmitusi.

GÖTEBORGI EESTI SELTSI NAITERING

Arvo Mägi komöödia KUULUJUTUD. Näitejuht Arnold Sirkel.

Etendus:

Stockholms laup., 13. märtsil kell 19.30 ABF-i Z-saalis Sveavägen 41

Norrköpingis pühapäev., 14. märtsil kell 15.00 Flickskola aulad.

Göteborgis laup., 20. märtsil kell 19.00 Munkebacki koolimajas.

Pääsmed eelmüügil: Hansen — tel. 29 01 54, Ojari — tel. 23 15 19.

Lundis laup., 27. märtsil kell 19.00 Järnäkra koolimajas.

STOCKHOLMI EESTI TEATER esitab laupäeval 27. märtsil kell 19 ja pühapäeval 28. märtsil kell 17 Sõdra Teatris, Mosbacke Torg 1, Arvo Mägi "Rahu maa peal". Lavastus: Lensi Römmer, Lavapilt: Nils Moritz, Muusika: Toomas Tuulise, Kostüümid Kuninglikust Ooperist. Kaastegevad: Heljo Mängel, Epp Lohk, Siiri Kuldkepp, Roman Vähi, Ao Vaks, Artur Sikk, Väino Konga, Valdek Jüriso, Nils Moritz. Pääsmed eelmüügil Eesti Kultuurikoondises, E. Majas, Regeringsgatan 24. Pildil Siiri Kuldkepp Neti ja Valdek Jüriso Tobiase rollides.

Kanada arstid protesteerivad N. Liidu vastu

VANCOUVER — Kanada psühhiaatrid on esimestena maailma arstiteaduslikes ringkondades avaldanud avaliku protesti N. Liidu teguviisi kohta tunnustada suuremat vabadust nõudjaid hullumeelseteks ja paigutada nad vaimuhaiglatesse. Kanada Psühhiaatri Ühing — CPA — mõistab sellise teguviisi täielikult hukka ja kutsub üles ka teisi arste grupe üli kogu maailma ühinema selle protestiga. Protests tunakse esile, et N. Liit kasutab vaimuhaiglates poliitvange meditsiiniliste katsejäreleand, ning tekitab olukordi, kus täiesti normaalseina vaimuhaiglasse viidud vastasrindlased tõeliselt kaotavad oma mõistuse.

Algatus selleks tuli Brit-Kolumbia Arstiteadlaste Ühingu psühhiaatria sektoriinilt, mille esimees dr. Norman Hirt võrdleb N. Liidu praegust teguviisi olukorraga Hitleri Saksamaal, kus samuti poliitiliste vangidega sooritati mitmesuguseid arstiteaduslikke katseid.

Need lõppedid tavaliselt surmaga, kuid sellest hoolimata ei avaldanud maailma arstiteaduslikud koondised ega selle ala prominentset üksikisikuid mingisugust protesti.

Samasugune on olukord praegu — N. Liit rikub kõige torenalt arstiteaduslikku kutse-etikat ja sooritab akte, mis on võrreldavad mõrvadega, kuid välismaailm vaatab seda passiivselt pealt ega astu mingit omapoolset sammu. Ta toob esile, et N. Liidu praktika tunnustada kehtivat rezhimi kriitiseerivad inimesed hullumeelseteks, on mõnes suhtes veelgi suurem kuritegu kui Hitleri massimõrvad.

dr. Hirt lisab, et olemasolevatel andmetel on mitmed poliitvangid N. Liidu vaimuhaiglates surmakuinud.

CPA (Canadian Psychiatric Association) omab 1700-lise liikmeskonna

Kanada, väed Euroopast koju tagasi

OSLO — Kanada kaitseminister Donald Macdonald mainis Oslos toimunud pressikonverentsil, et Kanada valitsus ei võta revideerimisele oma otsust, mille kohaselt Kanada kavatseb oma sõjaväed välja tõmmata Euroopast.

Minister Macdonald külastas NATO lennukivi põhja Norras ning inspekteeris kanada pataljoni, kes võitis osa NATO talvemanöövritest Barufoss'is.

Selle esimees dr. Aldwyn Stokes on saatnud rapordi: Kanada Arstiteadlaste Ühingu ja ühtlasi USA vastavatele ringkondadele ning Maailma Tervishoiuorganisatsioonile.

Seda esildist nimetatakse mitte-poliitiliseks ja toonitatakse, et see tugineb kindlatel faktidel, millede kogumine jätkub.

Seega on nüüd võimalik, et psühhiaatria kurturivastamine N. Liidu poolt tuleb arutusele Ühendatud Rahvaste Organisatsioonis ja kui see toimub läheb Kanada selle algataja- ja ajalukku.

Tuleriida kustumisest

Eduard Krants: Lumeliitlased. Luuletuskogu. Mana. Toronto 1970.

Eduard Krantsi esimene luuletuskogu "Tunglaterad" ilmus aastal 1967. See on mõtte- ning tundetiheduse ja väljendustehnika poolest üsna silmapaistev kogu — sisuks tundmatud sõdurihauad, loodusevahtused astartaring ja arbujeid meenutavad minakesked otsingud-troingsud.

Kogus "Lumeliitlased" on luuletaja astumas kibestuse ja resignatsiooni teed. Aeg kivistab kõik tummad tüked (sari "Aeg on vastus"), hommik sunnib sind tegevusse nagu vastutuult lendava varese, saabusvas õhus pole võimalik varjegi säästa, kõik on piiratud, kõik põrmustab kord.

mis tules ei lahku lahustub vees mida meri ei õhka soistab mets

mida avardab aken seda piiravad seinad mida sünnisäng avab riivistab eluots metsakeel merekeel

Noor võitleb probleemidega Generatsioonivahe süvenenud

(VE) — Kasvatatav noortel on enne täiskasva jõudmist alati olnud palju probleeme. Nad kannatavad puhanemise, kogelemise, kohmetuse, üllatuse kehakaalu, tederitõhede ja mitmesuguste kehahäirete puuduste all, mis mõjutavad nende ellusuhtumist. Mõeldne aeg toob veel kaasa mitmesuguseid teisi raskusi, nagu näiteks uimastusainete tarvitamise probleemid, mis viib paljud noored laiale teele ning muudab nad juba täiskasvanuile jõeumise inimvakkideks. Praegusaja noorte mured võtavad lähema vaatluse alla inglise ajakirja "Observeri" tervishoiu osakonna toimetaja Cristine Doyle, kes oma ülevaatliliku artiklis käsitleb peamiselt neid küsimusi, mis kõige sagedamini tänapäeva noort elus esile kerkivad.

Nii kirjutab ta ühest tüdrukust, kes saatis ühele üliõpilaste organisatsioonile kirja, milles ta palus nõu ja abi plastilise operatsiooni teostamiseks. Kiri oli kirjutatud meeleheitlikus toonis ja tüdruk mainis, et kui taile abi ei anta, siis on ta sunnitud oma elu enesetappimisega lõpetama. Üks teine tüdruk oli niivõrd mures oma vormitu nina pärast, et vanemad olid sunnitud taile juba 11-aastaselt laskeha teha plastilise operatsiooni, mis vabastas tüdruku takemetist.

On neid tüdruku, kes nutavad päevade kaupa kui arst neile selgeks teeb, et nad peavad alaliselt kandma prille. Teised noored tüdruku on samal ajal mures, et nende rinnad ei arene küllalt kiirelt ning kolmandad kurdavad oma jalgade pärast, mis ei kasva pikkadeks ja saledadeks nagu seda nõuab praegune üldine stiil ja arusaamine.

Üks tüdruk, kes praegu on Inglismaal tunnustatud ajakirjanik, tundis enne täiskasvanuks saamist suurt muret oma punase nina pärast ning tema sõbranna oli veendunud, et kogu ta elu on rikutud, kuna ta koges ladinakeelset sõnaga häilumist.

Lastevanemad peaksid silmas pidama, et nad ei kritiseeri ega nauru oma lapsi nende sõprade ees, kuna see suurendab laste komplekse ja argikud ning tagasihoidlikud lapsed muutuvad veelgi endasse tõmbunuks. Eriti teevad vanemad suure vea, kui nad muretsesd lastele sellised riided, mida teised lapsed ei kanna ning mis muudavad nad teiste noorte silmis naeruväärseks.

Noortele on eriti suureks probleemiks — kas nad on seksuaalselt normaalsed. Kui pois või tüdruk lähevad esmakordselt vastassoost noorega kohtumisele, siis tekib kohe selline tervetäda küsimus — mida rääkida, kuidas käituda, kui kaugele minna ja kas uskuda kõike seda, mida

Soome suuraajakiri "Uusi Maailma" avaldas intervjuu Helsingi ülikoolis teadusliku stipendiumiga töötava prof. Paul Saagpaku, kes meenutab selles olukorda, mis sunnib eestlasi kodumaa poole pöögenema.

kahepaiksus
kaks korda üks asu
maad kord vee
("kahepaikselt")

"Puruvanekes lauludes" (Peaks küll olema puru vanake. Miks on eesti raamatul asi keelelugu?) kõrvutatakse inimese üürile elu, see "mulla tiluke palve", looduse rahu ja vormide püsivusega.

Sari "Lumeliitlased" on mälestus (või pessimistlikult lõpetatud teadlik proloog) ühe armuühenduse arengust tuleriida lumeliiduni, "vereliblede kabjamüdinast" lakkumiseni "enne kui talvetee umbub".

Värsivorm on eelmise koguga võrreldes amorfsem ja rahutum, pildikõne on isikupärane, tihti väga huvitavalt, assotsiatsioonid on kohati raskesti ühendatavad, kohati lamedad lapsed. Sõnakordused ja siseriimid ("kurikuu nurikuu") hoolitavad muusika ise külje eest.

"Lumeliitlased" on vähest luuletuskogu (62 lk.). Lugemisel jääb soela veeli vähem, osa lendab minema kord sisu ühesdus, kord vormi loodevuse pärast. Aga mis jääb, seda võib korduvalt tarvitada. "Tunglateradest" oli saak suurem.

HELMU ELLER

sõbrad oma kohtamistest teiste poiste ja tüdrukutega on kõnelnud.

Korralikult perekonnast tütarlaste suuremaks mureks sealjuures on et ta nime ümber ei tekkis paha kuulsus.

Siis uimastusainete probleem, mis on praeguse ajastu suurimaks nühiluseks. Uimastusainete kasutamine on päevakorrale kerkinud alles viimaste aastate jooksul, kuna segur nendel noortel, kes praegu on jõudmas 30-ndate eluaastate piirile, ei olnud neid probleeme.

Tol ajal kõneldi võibolla ühest ja teisest koolikaaslasest, kes tarvitab eksimate ajal mingisuguseid ergutavaid vahendeid, kuid üldiselt ei tuntud nende ergutussainete järele erilist vajadust ja ainult üksikud õpilased teadsid, kust neid võib hankida.

Tänapäeval on aga igasuguseid uimastusvahendeid vabalt saada. Kuid suurem osa õpetajatest on arvamusel, et nende koidides uimastusvahendeid ei tarvita, näitavad viimased uurimised, et suur osa õpilasi teab, kust on võimalik saada vastavaid aineid suitsetamiseks ja tablettidena sissevõtmiseks.

Ka nüüd sünnikontrolli tabletti — pilli — küsimus. Tableti müügle ilmutamisega seoses reklaamitakse, et naistel ei ole karta enam rasedaks jäämist ning naistel on seega saavutatud seksuaalse üheõiguse. Sellest tingituna ei tunc üheksend enam sellisest määral hirmu enne alieellumist toimuvate seksuaalvahekorradade pärast ning lepitakse isegi viisjaspool abielu sõlündud lastega. Siin esineb suur erinevus kui võrrelda tänapäeva noori eilsete noortega, keda hoitati tungiivat seksuaalsete vahekorradade eest enne alieellumist.

Kuid tänapäeva noorte elus on veel palju teisi tegureid mis eraldavad nad eelmise generatsiooni noortest.

Nende krutsused on rohkem raha ning need ümbrisev noorte oma kultuur oma klubide, rõivaste, ajakirjade ja muusikaga.

Tänapäeva noored ei taha — nagu noored 12 aastat tagasi — järele aimata oma vanemate käitumist ja käia riides vanemate kombel. Perekondlikud sidemed on muutunud tänapäevail lodvemaks ning noored muutuvad nii füüsiliselt kui ka vaimset iseseisvamaks kui nad eelmise põlvkonna noored.

1971. aasta vanemad kalduvad sageli mõtlema, et praegused teismelised on pentsikud, ebaloomulikud ja isegi kuritegelikud kalduvustega. Põhiliselt ei moodusta praegused noored aga mingisugust "uut rassi". Nad teevad lihtsalt sama, mida on teinud eelmised generatsioonid — nad lahkuvad oma lapsepõlvast miljoonide, kus kõik nende elu ja samuti need olid ettemääratud ning rajatud ise need alused, mis võimaldavad neil opereerida hakata täiskasvanute maailmas.

See täiskasvanute maailm hoitab neid seksuaalsuhtete eest ja juhib tähelepanu emotsionaalsetele probleemidele kui noored lastuvad kaugeleulatuvatesse vahekorradesse ilma armastuse ja sügavamate tunnusteta.

Kuid — arvab artikli autor — see allasurutud ja pidurdatud atmosfäär, milles üles kasvavad praegused vanemad, sünnitas sama palju ja suurel määral emotsionaalseid probleeme.

Noortel ei ole kerge leida vastu- seid kõigile oma küsimustele, ning kahtlustada ning nad püüavad sageli

toele ligemale pääseda vastastikutest arutamistega ning endi analüüsiga. Nooremate teismeliste tüdrukute diskusioon keerleb peamiselt ülekaalu, prillide ja poiste ümber ja alles vanemaks saades hakkavad nad huvi tundma sügavamate elunähtete vastu.

Nii näitaks kirjeldab artikli autor kolme 17 aastast tüdruku, kellele peamine elumure on poisid ja nende tekkivad vahekorrad. Üks neist kurdab, et tal on alalisel lahingul oma emaga, kes nuriseb selle pärast, et ta tuleb õhtul liiga hilja koju. Ema hoiatab teda poiste pealetikkivuse eest, kuid tüdruk ei taha nendest õpetustest midagi teada ja kind- nitab, et ta on ise võimeline oma käitmisel ole otsustama. Põinevus kodus on arenenud sellesse faasi, et tüdruk tahab kodus lahkuda.

Noorte igapäevase eluga tutvumisel selgub, et need tüütab väikese linnade ja keskuste provintsi- lise õhk- kond. Nad tahavad lahkuda kiiresti nendest kohtadest või saada täise- liseks, mis võimaldab neil käia omapäe restoranides ja teistes koh- tades, mis on ettenähtud ainult täi- kasvanuile.

Üldiselt võib siiski märkida, et suurem osa noortest "higistab" tei- meliste aastate probleemidest läbi — osalt omal jõul, osalt õpetajate, vanemate, noorte klubi juhtide ja sõprade toetusel.

Kuid nende kõrval leidub siiski selliseid noori, kellele see teekond ei ole kerge. Nende probleemid on tunduvalt sügavamad ja kaugeleu- latavad ning nad vajavad sotsiaals- ametnike ja psühholoogide abi vastavates nõuandesuhtes. Need ko- genud eksperdid on näinud sadu noori ja seetõttu on nad rohkem tut- tavd nende probleemidega kui nen- de vanemad. Nad on veendunud, et kõige paremini reedab hingeliste- raskustesse sattunud noori nende kaitsjad. Teismelised, kes seni külmis hästi endi on jõudnud, haka- vad unistama, jätkavad kooli ja koo- litöö hõlmatuse ning muutuvad sageli agressiivseteks.

Sellised noored vajavad paratama- tult psühhiaatri abi, mis ei ole kau- getki nii hirmuäratav nagu see esi- algu vanematele paistab. Psühholoog ei ütle oma noorele patsiendile ku- nagi, mida ta peaks tegema, vaid laseb tal oma probleeme nii kaua endale korrata, kuni abitsijale saab selgeks, mida teda vaevab.

Teismeline ei taha tavaliselt kuuldav võtta vanemate inimeste nõuandest, kuigi ta võib-olla kuu- kund hiljem talitab täpselt nende nõuannete järele.

Noored hakkavad vanemaks saa- des järk-järgult oma probleemide- tõelist olemust tajuma ja vastavalt sellele kujuneb ka nende käitumine tasakaalukamaks. Nad hakkavad nage- m, et nende raskused ei ole kau- getki nii suured kui nad seda esi- algu kujutlesid ning see võimaldab neil oma ümbruskonnaga tihedamalt kokku sulada ja vanema generatsi- oniga koostööd leida.

METSAKODU
UUDISMAA

POSTIARVE 694771 FÄLKÖPING

VABAÕHUPIIRKOND EESTI
SKAUTLIKELE NOORTELE

OLÜMPIAMÄNGUD 1972 HIIGELKATUSE ALL

MÜNCHEN (VES kaastööliselt) — Olümpiamängud Baieri pealinnas Münchenis toimuvad sügisel 1972 — 26. augustist — 10. septembrini. Mängudele saabub kokku 12.000 atleeti ja esindajat ning 4000 ajakirjaniku. See on taas uus rekord ja kõike senist ületav. Kuid ka olümpiaväljak esineb kõike senist ületavana, sest kõik võistlused ja erialad koondatakse ühele kitsale alale. Ehitustööd alustati juba 1969. aastal, ja nende õigeaegset käiku valvavad kompuuterid. Üldse töötab olümpiaväljakul praegu 100 kraanat ja 3350 inimest. Tööd toimuvad nii päeval kui öösel, kolmes vahetuses. Et töölised pärinevad 18 rahvusest, siis annavad nad olümpiamängudele juba enne nende algust rahvusvahelise ilme.

Olümpiamängude kohana esineb München-Oberwiesentfeld, endine sõjaväe õppeväljak, mis asub Müncheni kesklinnast 4 km kaugusel. Kasutatud oleva maa-ala pindala ulatub 3 miljoni ruutmeetri. Samasse, olümpiaväljaku kõrvale, loodi ka kunstlik küngristik, mis kujundati pargiks. Selle küngrastiku kujundamiseks veeti sinna 2,5 miljoni kuupmeetrit mulda. Keset seda parki asub kunstlikult loodud järv (Olympia-See), mille pindala 83.000 ruutmeetrit. Seega suudeti täita ka kava: korraldada olümpiamängud linnast eemal vabas looduses.

Kaunägemise torn, mis üldiselt ka olümpiatorni ülesandeid, on valmis ja 290 meetrit kõrge. Staadion mahutab 80.000 inimest (omab 47.000 istet ja 33.000 seisukohta). Üldse asuvad kõik ehitised (stadion, kolm spordihalli, velodroom, ratsutamistadion, kolm olümpiaküla jne.) olümpiaväljaku lähedal, üksteise kõrval. Olümpiaküladest üks kuulub naistele, teine meestele ja kolmas ajakirjanikele.

Omapära olümpiaväljakule annab kahtu, mille alla tulevad staadion, ujula, velodroom ja osa juurdepääsudeid, kus inimestel tuleb oodata. Katuse pindala on 75.000 ruutmeetrit ja selle ehitamine maksab 80 miljonit marka. Nii toimuvad Müncheni olümpiamängud küll vabas õhus, kuid esmakordselt spordiajaloos siiski katuse all.

Seega ei saa vihmasegast ega takistada mängude korraldamist. Katuse ehitatakse akriüül-klaasist, mis prilliklaasidele sarnanev kunstaine, värvilist pruunika, kuid valgust läbilaskvat, mille tõttu on võimalik ka katuse all värvifotode valmistamine. Katuse palkpõh 80 meetri kõrgusel terasplaatide küljes.

Olümpiastadion omab kaheksa 400-meetrilist rektoran-kaataga jooksurada. Staadioni keskse asu 105 x 68 m suur mury, mida võidakse ka kütta, sest mury alla asetati selleks (25 sm sügavusele) 18.950 meetrit kuubmeetrit torust. Ujula tribüünid mahutavad 9000 pealtvaatajat, võimla tribüünid 11.000 ja velodroomi tribüünid 6000 pealtvaatajat.

Kõigi nende ehituste keskel seisab tulevane Müncheni ülikoolide Sportihoone, milles 74 võistluse, ja tree ningaali, 12 spordi ja mänguhalli, haldamisruumid, raadio- ja kaunägemise keskus jne. Ainsuikse see spordihoonet maksab 76 miljonit marka.

"Leidub neid, kes käivad veel kirikus"

"Rahva hääles" ilmus pikem artikkel usuvastaste tegevusest Eesti pealkirja all. Mõningaid tähelepanekuid ateistlikust kasvatustööst. Partei agitatsioonilektor E. Randriit kurdub sissejuhatustes, et ka tänapäeval kohatakse neid, kes käivad kirikus, täidavad usukombeid, usuvad ühloomulikesse järeldustesse". Seejärel olevat ateistlik kasvatust ka praegu ülitähtis partei töö osa.

Autor toob usuvastaste võitluse positiivse nähtusena andmeid ainult ühest rajoonist — nimelt olevat Rakvere rajoonis olnud ilmalikud inimesed ülekaalus kiriklike ees. Ilmalikuks olevat muutunud ka ristimise, mis nüüd kannavand nimetust parteiväliselt toimetatuna "pidulik sünniregistreerimine ja nimepanek". Kalmistupiidade asemel korraldatud seismest "nõukogude kalmistupäevast" (millised on ateistlikud) võtnud rajoonis osa 20.000 inimest.

Esmakordselt majutatakse olümpiakülas ühte tuppä ainult kaks sportlast, mille juures iga toa juurde kuulub ka omaette vannituba. Olümpiakülad lähevad hiljem ülikoolide kasutada üliõpilaste korteriliinana.

Nii omab ka kõik ehitatav kindla otstarbe. Ainus, mis veel raskusi mahutab, on olümpiakülastele majutamine, sest Müncheni hotellides on ainult 24.000 voodit. Seejärel toimubki siis majutamine Münchenist kuni 200 km kaugusele.

Olümpiaväljaku ehitamine maksab 1,6 miljardit marka. Nende kulude hulka ei kuulu kolme olümpiaküla ehitamine, samuti mitte Müncheni metroo ehitamine.

Ka metroo valmib olümpiasuveks ja selle üks haru ühendab siis ka Müncheni kesklinna olümpiaväljaku. On loomulik, et kulude osas lüksumena esineb olümpiaväljaku katus, millest kõnelatakse kui maailma suurimast katusest. Selle projektsiooni prof Günter Behnisch.

Naise olümpiakülas on kohti 1900, meest olümpiakülas 10.100 ja nn. pressilinnas 4000.

Ka ei puudu olümpiaehituste hulgas vabaõhuteater ja parkimisväljak 10.000 auto mahutamiseks. Lisaks asuvad kohe olümpiaväljaku ees met-

Lastesuvi Ugglarpis

Göteborgi Eesti Seltsi oma suvikodu eestl noorusele Ugglarpis "Valgeranna" avab oma ukseid tänavu 13. juunil.

Hallandis — Ugglarpis — "öökulil elu" elu. On eesti lastel oma suvine eluase ja mängupaik. Põhjapoolt on see piiratud üheksa minimeetriga, teistes ilmakartes piisab eestlastemaala põõsadevõrku. Hooned on koguni kolm: peahoone kõrgi ja magamisruumidega, mängumaja ja saun-puuküür.

Ülles, elu "hakkudel" nii Euroopas kui ka ühendriikides tutvunud mitmete sadalike suvekodudega, olen veendunud, et meie Valgerand on mitme olulise teguri tõttu üks eestlaste suvitajate kodu. Meie suvitajad — kuid omati eemal suures suvitajatehalduses, Metsa ja mere lähedus pakub tegevusvõimalusi igal suvel. Korras talude lähedus annab linnanoorele selge pildi maainimeste tööst, muredest ja rõõmudest. Suvi häästidutud — piimakari — lastekodu naabruses on lastele vaheldustpakuvaks vaatlusobjektiks. Igat liiki moodsed põllutöömasinad huvitavad linnapoisike. Kohalike kalurite kalapüügid ja kalamüümised kohalikele suvitajatele on nagu osakene vene-mat ajalugu... Kas kõik need mitmesugused elamused, mida suvikodu kasvandidud saavad nädalate või kogu-ni paari kuu vältel ei ole väärt seda väikest erikulu, mis on seotud selliste elamuste hankimisega?

Praegusel mürastatud linnaõhus ajastud on kindlasti üksik päev mereõhus väärt seal viibimist! Kas ei ole laste olemas elamused laste ühiskonnas elamisest omaette väärtused? kas ei ole väikene eesti ühiskond — kes igal päeval püüab teha oma parimat oma füüsilise ja vaimse tervise huvides, üks kõige parem kindlustus eestluse püsimiseks võorsil?

Lapsevanem — kaalu tõsiselt kõik neid küsimusi ja tee oma otsus oma lapse suvevaheaja veetmise kohta!

Teata peatselt oma iaste nimed Valgeranna suvikodu toimekonna esimehele hr. Verner Lillestele tel. 031/51 41 26.

ADO IRVAL

roo lõppjaam ja kiirtrammijam. Olümpiamängude organisatsioonikud on eelarves 175 miljoni marka. Üldse kulutab Lääne-Saksamaa Müncheni olümpiamängude korraldamiseks (koos metroo ja teiste liiklusliinide ning linna korstamisega) 7–8 miljoni marka.

Olümpiamängude korraldajana esineb ametlikult elurõõmus Baieri ülempetrool Müncheni, mille kohta kutsuvas reklaamis märgitakse, et ta olevat "Weltstadt mit Herz" (südamega maailmalinn).

Lühiteated Ameerikast

● Kaitseministeerium andis käsu kutsuda märtsis sõjaväeteenistusse 17.000 noormeest, olgu, et välit-su lootis sõjaväike kutsutavate arvu vähendada. Kuna käesoleva aasta kolme kuu jooksul on sõjaväike kutsutud juba 51.000 meest, siis on see arv 500 mehe võrra suurem kui eelmisel aastal samal ajal.

● Ülemkohtu liige Hugo L. Black lükkas tagasi ühe keskkoolilapse advokaadi taotluse, et tühistataks keskkoolis kehtestatud pikade juuste kandmise keeld. Kohtunik Black rõhutas, et advokaadid ärge tülitagu ülemkohtu viidetega, nagu oleks koolides kehtestatud korranõuded konstitutsiooni vastased.

● President R. Nixon üendas "Apollo 14" astronautide meeskonda kapten-major Edgar Mitchell meeskonda kapteniks ja lennavahe majoor Stuart Rossa kolonel-leitnandiks. Kolmas astronaut, mereväe-kapten Shepard on varem mail 20. märtsil lennu eest juba ülendatud.

● President R. Nixon esitas Kongressile taotluse võlutse saamiseks raudteestreigi talitsemiseks, mis on ettenähtud pärast 1. märtsi. Kui president saab võlutse, siis ta kehtestab raudteelaste palganormid, mis vahekohtunike poolt määratud, kuid ühiskondlikult pooldatagi lükkatud.

● Kohtuminister John N. Mitchell teatas, et valitsusel ei ole praegu väljastatud seiskukohta surma- ja hukkamise koostamise küsimuses, kuid rõhuline uurimiskomisjon töötab küsimuse kallal ja komisjoni seiskukoht esitatakse Kongressile.

● Esindajatekogu demokratiidest enamusrühm esines president R. Nixon'e ees ettepanekuga, et president külmutaks inflatsiooni tõkestamiseks kõik praegused palgad, hinnad; üürid-rendid ja laenuude protsendimäärad.

1000 rubla Lenini eest

Kodumaa ajalehed töid äsja silmapaistval kujul teatid sellest, et N. Liidu kultuuriminister Furtseva käskkirjaga on Viilandi teatri kollektiivile, s.t. kõigile näitlejale, esmakordselt määratud kõrge autasu — tuhande rublane preemia.

Säärane "kõrge tunnustuse" olevat teater saanud Hans Luige näidendi "Homsed tähed" lavastuse eest. Näidandis olevat keskseks kujuks V. I. Lenin — esmakordselt eesti dramaturgia kasutatud "suurkuju."

Tervele kollektiivile määratud 1000 rubla on sama suur summa, kui keskmiselt annavad riigile kaks välismaale sõda loa saanud kodanikku oma passide eest...

Armukade päevode (Leida Rahn) ja majaperemees Kooßenbaum (August Tamm) Arvi Mägi komöödias "Kuulujutud", millega Göteborg E. S. Nätering esineb 13. märtsil Stockholmis, 14. märtsil Norrköpingis ja 27. märtsil Lundis. Göteborgi-etteendus toimub 20. märtsil Munkabäckis koolimajas. (EPL-foto: Kopler).

INGLI KÄSI?

Anni oli naabertal põrtut, minuga peaeagu täpselt ühevanune, võibolla kuu-paar noorem. Olin märgusõnitsilised juba sellest ajast, kui hakkasime kõndima. Mänguplat-siks oli tavaliselt "liivapealne" minu kodu ukse kõrval või suur kivivare külatänavas, vanal käevuasel "hiiglaste ajast". Kuningal. Sääli selgus ka, Anni vanema venna tähelepantu juhtimisel too "mõistmatu loomuse saladus" et tüdrukud on "teistmoodi" kui meie poisid.

Kuid kaheksa-aastaseks saanuna oli lõpp meie pihramat vabadusel ja mängudel, tuli asuda kooliteele. Nagu endast kujunes, et asusime Anniga igal hommikul üheskoos teele umbes kolm kilomeetrit eemalas-savasse "vallakooli" ning pärast koolitee lõppu oli meil alati ühine oodutee. "Küllap Annist kasvab" sulle veel pruut", ütles ta ema mulle paari korral nälgitades. Võib-olla ka minu emal olid taolised mõtted, kuid tavaliselt, meil ei räägitud taolisi asjusi.

Alati oli meil midagi lea üksteise jaoks ranitsaieks pandud, Anni paar punapõõslist õuna, minu jaoks nende, parimalt magusõunapuit, minul aga mõned õrnalt suhkrustatud pannkoogid ka Anni jaoks, kuna minu ema küpetas ju "parimald pannkooke maailmas". Meie kaasaantud söögipoolise jaotamine üksteisega juba teel — et ei oleks teiste, "suureki-lia" teel poolt kahtlemist, kui suu- rel vahetunul ühiselt gusime ker-gendama toidupekke.

Uhel hallil ja sajusel oktoobri-hommikul oli aga meie suur "kuku-lind" — seinakell ootamatult peatunud tiksumast, nii et mina sattusin ema poolt äratatuna tavaliselt umbes pool tundi hiljem teele. Aga vapusta-vaim: Anni oli tüdinuna asjastut ootamisest juba üksinda asunud kooliteele. Nähe, mis minu lapse-pühhele oli veel ettekujutamata, kuna seni olime alati olnud üheskoos. Ei osanud muud kui ranitsat kugevamine turjale tõmmates jooksa-ma hakata, et Anni teel kinni püü-da. Jooksin, jooksin, kuid hakkasin väsimä: külastele ega ka lagedal maanteel ei olnud teda enam näha. Nutt kippus kurku ning hüüdsin hingeldades "Anni, Anni, Anni!" Inimestunult pöördusid teelised ümber ning silmitsesid mind pead vangu-tades. Mina aga jooksin ning hüüdsin raugeva häälega aegajalt: "Anni,

Anni!" Koolitee otsa kohal ootas ta mind, vaadates imestunult, nagu veidi piinlikkust tundes mulle otsa: ta-ma ema arvates olnud — mina haige ning jäänud koju.

Vaevalt paar nädalat hiljem haigestu Anni esimeste külmade ja lu-me, tulekul kopetüpeletiku ning jäi voodisse. Külastasin teda paaril esimesel hommikul kooli minnes. Siis aga võttis ta haigus väga tõsise pöörde ning ühel päeval koolist tulles kohtas mind ühevärvase Anni ema, kardanud nutt-estimates ning seletas vaid: "Anni on surnud!" "Surnud" —? Mida see öieti tähendas, ei suut-nud veel tollal mõista, kuna seni ei olnud "surmaga kokku puutunud. Kuid et-ma temaga kunagi enam ei saa rääkida, ei saa ühes kooli min-na, õun — ja pannkooke süüa — see oli mulle siiski selge.

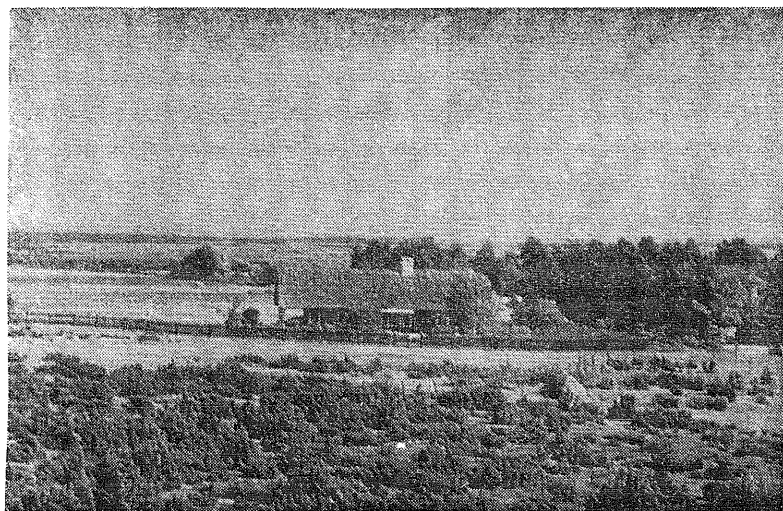
"Aga homme tõusen voodist ja lähen koos Ilmariga kooli!" oli ta oma emale sõestanud mõni minut enne surmaanne süikumist, teadvusele tul-nuna. Sääli ta nüüd lamab, vaiges ing-lititibalega puusarjais; ise olen val-ges — imelik rahu ja selgus koos nagu uinuval lügil. Puudutasin ju-malagajatus Anni kätt, kuid tõmbu-sin vöpatudes tagasi: see käsi oli jääkult, väikesel tüdrukul oli külm... Matuselisel, eriti Anni emal oli veidi tegemist, et minu natupurs-keid vaigistada.

On olnud paljusid ja kaugeid koo-li — ja eluteid, mida on sammutud paljude, erinevate kaastelsete, aga esimese kolikassase ingligngu on alati mees mõlunud. On saadud paljusid rasked ja üliraskeid saatu-seioke, kuulnud surmavikati vihi-semist mitteaimult kõrval vaid ka omaenda päa kohal. Aga nagu mingi ingliskäsi on neid lööke pehmen-danud või poolel teel peatunud. Troostituse momentidel nagu ütles üks hõbekõlukesena helisev lapse-hää: "Tinar, ära unusta: mina olen sinu juures, sinu kõrval, sinu kohal ja sinu eest."

IBYCUS

● Stockholm Brännkyrka koguduses laulati Gunnar Huss ja Tiina Kuslap, Juhana ja Maria (3-na Kona) Kuslapit ütür.

Aino Kallase suvitustalu on alles ja selle seinale on pandud mälestustahvel.

Aino Kallase Kassarist on saanud kolhoosisaar

Broschüüris "Kassari" (Tallinn 1971, autor: U. Kiisa) üteldakse, et Hiiumaa ja Kassari on sõsarsaared. Nad on Hiiumaa rajooni kaks suuremat saart, kuigi Hiiumaa on Kassarist ligikaudu 50 korda suurem. Sellele vaatamata võib Kassari Hiiumaaga mõnel alal võistelda ja sammub viimasest koguni ees. Näiteks on Kassari saar märgatavalt tihedamini asustatud kui Hiiumaa. Kassari saar on tootnud 100 hektari põllumajandusliku maa kohta rohkem sealiha ja piima kui keskmise suurusega Hiiumaa majandid. Ka õunu ja kurke kasvatatakse siin iga elaniku kohta rohkem kui Hiiumaal.

Kassari (Hiiumaa kaguranniku läheduses) on suuruselt (pindala 19 ruutkilomeetrit) kuues saar Eestis. Saare pikkus on 7 kilomeetrit. Hiiumaaga ühendab Kassarist kaks vallikahki tammeid: Loisma ühe sillaga ja Orjaku kahe sillaga. Saare majandajaks on nüüd Kassari nime kandev kolhoos. Administratiivselt kuulub saar Käina külanõukogu piirkonda.

Kassari saarel on ikka veel 8 küla. Need on: Esiküla, Taguküla, Uidu, Kiisi, Uus, Kassari, Mere ja Orjaku küla. Orjaku külas asub ka sadam. Aastal 1988 valmis seal uus puust, kividest täidetud randumissild (pikkus 70 meetrit, laius 6,4 meetrit) ja kividest ühendusmuul. Selleks kulutas Eesti Vabariigi valitsus 10 000 krooni. Orjaku sadamasse võisid sisse sõita ka suured kaubaalveed.

Nüüd on "Orjaku sadama tähtsus tunduvalt vähenenud, kuna kaubaalveed sõidavad peamiselt Heltremaa sadamasse." Selle vastu on aga "Hiu Kaluri" kolhoos rajanud Orjakuks merevetika — furtisellaaria töötlemise baasi. Neist vetikast saadakse kondiitribrikui- le vajalikku toorainet agar-agarit.

Kassari saarel elab 309 alalist elanikku (1969. aasta 1. jaanuari seisuga). Seega keskmiselt 16 inimest ühel ruutkilomeetril. Kool, mis asutati 1863. aastal, töötas Kassari saarel kuni 1965. aastani. Siis see suleti, sest Käinas valmis uus ajakohane koolihoone, ning sellest ajast peale peavad ka Kassari elanike lapsed õppima Hiiumaal Käina 8-klasises koolis.

Peamiseks elatusallikaks Kassariil on maaharimine, karjakasvatust ja aiandamine. Kalurite jaoks on Kassariil ka oma paadisadam. See on nn. Piibunina sadam. Kalurid kuuluvad aga kolhoosi "Hiu Kalur" Ranna brigadi koosseisu. Aastal 1967 avati Kassari endises koolimajas Hiiumaa rajooni koduloomuuseum, millel on praegu juba 423 eksponaati. Muuseumi direktoriks on Volli Mäeumbad, keda Eestis tuntakse kui väsimatut kodusnare ajaloo uurijat.

Kassariil on alles ka see maja, kus kirjanik Aino Kallase suvitas ja töötas 18 suve. Üteldakse, et 7.

juunil 1964 avati sellel majal kirjanikule Saaremaa dolomiidist mälestustahvel. Maja kirjelduses näidatakse, et see on tavoline rookatusena maja, mille ühel on vanaest vesikivist laud, maja taga aga kivihunnik, mille Aino Kallase ja ta abikaasa olevat põllulapilt kokku kandnud.

Alles on ka saare kirdeosas paikned Kassari kalmistu ja kalmistul olev väike kirik, endine Pühalepa abikirik, või nagu teda kohapeal nimetatakse — kabel. Kassari kirik on ehitatud raud- ja pakkivist, katuse rannaroost. Tuulelipp kiriku tornis näitab aastaarvu 1870. Kirikust lõuna pool asub parunite haudade rida. Sinna on maetud Kassari mõisnik Eduard Stackelberg (1806—1881). Ka puhkab Kassari kalmistul endine mõisa kutsar Villem Tamm, mees, kelle näo järgi eesti realistliku maalilistest rajaja professor Johann Köler maalis kord Kristust.

Süsteemi esindab Kassari kolhoos. Aastal 1949 oli saarel koguni neli kolhoosi. Hiljem need ühinesid ja moodustasid "Kassari" nime kandva kolhoosi.

Kolhoosil on oma autobus. Lisaks

Kokkupõrge katedraalis

BALTIMORE (EPL) — Prganisatsioon Catholics Concerned, milline on asutatud usuliste vabaduste ja USA huvide kaitseks, demonstreeris Baltimore katoliku katedraali ees nende radikaalsete katoliku preestrite vastu, kes vahepeal olid mobilisatsioonikaskude hävitamise pärast vangistatud, ent vabastati kardinal Shehani isiklikul vaheastumisel kiriku poolt väljapandud kutsujoni maksmisel.

Demonstrandid jagasid patsifistlike preestrite kohta protesteerivaid lende, mispeale need tungisid kirikust välja ja püüdsid lennideid jagajate hulgas oli palju leedulasi, kellede juht Vytautas Butauskas deklareeris, et lennideid mingil tingimusel preestritele välja ei anta. Tekkis rüüselmine ja mõlemapoolseid ägedaid ütemisi. Rahvahulk suurenes kiiresti ja politsei tuli vahele, mispeale radikaalsed preestrid taganesid katedraali sisse.

esindavad Kassari kommunistlikku süsteemi ka seal suvitavad kirjanikud, nagu Silvia Rannamaa ja luuletaja Harald Suislepp. Ka suvitavad Kassariil näitleja Voldemar Panso, kelle sulest ilmus Kassari ja tema inimesi kirjeldav raamat "Naljakas inimene".

Kassari üldises kirjelduses öeldakse, et Kassariis on rajatud mitmeid ja mitmesuguseid suvilaid. Kassariis on sidejaoskond, kauplus, kiosk, raamatukogu ja kolhoosiklubi. Kaks korda päevas sõidab saarelt läbi autobus, mis peab ühendust Käinaga ja rajoonikeskuse Kärdlaga.

Esindajatekoja rahanduse komitee teatas, et riigivõla pideva suurenemise tõttu on protsent, mis rahvas peab maksma võla eest, tõusnud 39,00-le dollarile iga minuti aastas kuni celarveasta lõpuni 30. juunil s.a. arvates.

UUS TEATRITÜKK

Stockholmi Eesti Teater esitab laupäeval, 27. märtsil kell 19 ja pühapäeval, 28. märtsil kell 17 Stockholmis Södra teatris (Mosebacke torg 1) Arvo Mägi uue näidendi "Rahu ma peal" Lenni Römmeri lavastuses. Lavapilt Nils Moritzill, muusika Toomas Tuulsel. Kostüümid on laenutatud Kuninglikult ooperilt. Osades Heljo Mängel, Epp Lohk, Siiri Kuldkepp. Roman Väli, Ao Vaks, Artur Sikk, Väino Konga, Voldemar Jürisoo ja Nils Moritz. Pildil stseen Lolla (Epp Lohk) ja Jotti (Väino Konga) vahel. Püüsed elmiüligi Eesti Kultuuri Koondises, Eesti Majas Regeringsg. 24. (Foto TIPPO).

Ka Eestis soe ja "kevadine"

Kodumaalt võõrste saabuvate kirjade kaudu on üldiselt teada, et tinnu on ka Eestis erakordne soe talv, millest kauemat aega vanaemadki inimesed ei mäleta. Üksikasjalikuma pildi "sensatsioonilisest Eesti talvest" andis oma lugejale aga Tallinnas ilmuv venekeelse päevalehti "Sovetskaja Estonia" milie 2. veebruaril, s.t. küünlapäeva numbris pikalt-laialt kirjeldatakse "Kevade õhkamist Eestis". Toome sellest kirjutisest iseloomustavamad osad, mis on (täpsemalt haruldased, kuna küünlapäeva on Eestis alati valitsenud kire pakane.

"Juba kauemat aega pole elavhübe kraadiklaasides langenud allapoole nulli, sest see püsib keskmiselt kolm kuni viis pügalat ülevalpool nulli", märgib veneelaste ajaleht Eesti talvise temperatuuri kohta ja jätkab: "Eesti linnades ja maal, maanteedel ja põidudel on lumi juba tükk aega tagasi sulanud. Seda võib näha vähesel määral ainult metsades varjuliste puude all. Sooja temperatuuri tõttu, — kaks kuud puhuvad ju ainult soojad lõuna- ja läänepoolsed tuuled, — on jõgedel ja järvedel jää peaaegu täielikult kadunud. Soome laht on jäävaba, kaasa arvatud Eesti saartevahelised alad. Ainult Soome lahe sopis, Leningradi piirkonnas on kohati veel jääd. Tallinnas on täielik kevadine meeleolu — linnud siristavad kevadeliselt ja liinud on puud ja põõsade pungades."

Kuna "Sovetskaja Estonia" lugejaks on enamikus veneelased, kes uusasunikena kuigi palju ei tea Eesti kliimast, leiab ajaleht tarvilikuks olevat lähemalt kirjeldada Eesti asendit ja Atlandi ookeani tuulte mõju, mille refereerimine siinkohal pole tarvilik. Küll on aga märkimisväärt meenutada mõningaid alade ilmastikust, eriti talvest, läinud sajandi algusest kuni tänapäevani.

Need andmed on vanadest kaustades päevavalgele toonud Tallinna ilmajaama juhataja, veneelast in-

sener S. Savitzky. Kes omas artiklis "Kevadise õhkamisest Tallinnas" märgib, et 1866. aastast kuni 1970. aastani on Eestis esinenud 46 korral erakordset soe talv. Kõige soojemaks talveks olud Eestis 1924 ja 1925.a. talv, milles kirjutise autor tõesti ei elast.

Vanemad elanikud mäletavad niimet talve tõesti erakordset sooja ja lümevase talvena, mil novembrist kuni veebruarini temperatuur kumagi ei langenud alla null-punkti, püüdes isegi ligemale kümme pügalat sooja-poolel.

Edasi meenutab venekeelne ajaleht Tallinnast 1941-1942 a. pakast, mil keskmine temperatuur oli kolme talvekuu kestel, s.o. detsembrist veebruarini 36,6 pügalat alla nulli.

Arvestades kliimaatilise mineviku-kalendriga, püüab Tallinna ilmajaama juhataja ennustada talve teise poole ilmastikku. Ta leiab, et särease erakordse sooja talve tõttu, nagu see tänavu Eestis on olnud, pole usutav, et veebruaris ja märtsiski ilmastik kiilumeks muutuks. Seda peab ta võimalikuks ainult lähemaks ajaks veebruaril lõpu ja märtsi algul, kusjuures temperatuur aga vaevalt rohkem kui 10 pügalat alla nulli võib langeda. Usutav on aga pidevate udu- de tekkimine kauemaks ajaks, mitte aga lumesadu suuremal hulgal.

Londoni linnavalitsuse eksperdid on kindlaks teinud, et kuulus St. Paul'i katedraal, mis pidas Teise maailmasõja ajal vastu sakslaste rasketele pommirünnakutele, on nüüd kokkuvarisemas. Ligemale kolmesaastane pühakoda ei pane ilmselt vastu moodsale elutempole, mis on lausa toonud õhu saastamise ja liikluse tekkinud vibreerimise. Kiriku seintesse on tekkinud praod ning peasissekäigu juures asuvad kaarvõlvad on hakanud murenema. Inglis-

maal on pandud käima kampaania, mille abil tahetakse kiriku remonteerimiseks ja restaureerimiseks koguda 7,5 miljonit dollarit.

Kanada Nort West Territooriumi- tel konstateeritakse, et sealsetes haiglates tõuseb märtsikuu kestel patsientide arv järsku 50 protsendi võrra. Uued patsiendid on peamiselt need, kes kannatavad psühholoogilise haiguse n.n. arklilise hüsteeria all. See haigus on tingitud isolatsiooni- st, rasketest kliimaatilistest tingimustest ja pikast pimedast talvest. Haiguse all kannatavad eriti valgest rassist riigiteenijate naised, kes satuvad sageli depressiooni küüsi, mis võib viia isegi enesetappimiseni.

Kennedyle anti jälle juhiluba

BOSTON — Ühendriikide senaator Edward Kennedy anti uus autojuhiluba, mis asendab temalt pärast 1969. aasta juulis juhtunud õnnetust ära võetud juhiluba.

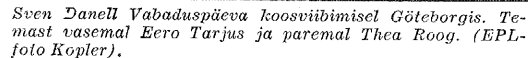
Senaator Kennedy sõitis teatavasti oma autoga sillalt jõkke ning temaga kaasas olud Mary Jo Koeppe uppis. Senaator Kennedy võitis omaks, et ta lahkus õnnetuskohalt ja teatas juhtunust politseile alles järgmisel hommikul. Kohus mõistis ta esialgu kolmeks kuuks vangi, kuid tühistas hiljem karistuse ja vabastas ta tingimusi ühe aastase katseajaga.

Senati relvastatud jõudude komitee esimes John C. Stennis soovitas sundkorras sõjaväkke võtmiseks seadust pikendada veel 4 aastaks võrra, kuid kaitseminister Melvin R. Laird arvab, et valitsus suudab 2 aasta jooksul viia relvastatud jõud vabatahtlikkuse alusele.

Hauakivi tööd

H. Raudsepp

Tel. 08/94 21 77

GÖTEBORG (EPL). — Piiskop Sven Danell, kes oli Göteborgi Eesti Vabariigi aastapäeva aktusekõnelejaks, oli jutlustajaks ka laup. 20. veebruaril Kristiine kirikus toimunud Vabaduspäeva jumalateenistusel.

— Selle abistava tegevusega, ütles jutustaja, mis on kooskõlas kristliku kasvatusega ja ohvitseri-kohtustusega, ohverdas ta ühtlasi enda. Temast pole olnud hiljem enam midagi kuulda. Tema abi-kaasa on Rootsis.

NEW YORK (EPL) — Noorte poolt organiseeritud eesti kultuuripäevad möödunud aastal äratasid laialdast huvi USA-s. Nüüd on korraldamlisel juba teised kultuuripäevad, mis toimuvad 8.—11. aprillini New Yorgis.

● Ajalahes "The Minneapolis Tribune" ilmus Ilmar Mikiveri artikkel "Solzhnitsinil Venemaa elu vaevaltjana". Ilmar Mikiveri, kes on alal Stockholmist läike Münchenisse Amerika Hääle juurde ja sealt asus New Yorki ühe maakle-

Kultuuripäevade aupatrooniks on E.V. esindaja E. Jaakson.

Ta jutustas ka mõned huvitavad
episoodid kokkupuutest eestlastega
tol ajal.

Kogemused eesti noorte mänguringidega ja lasteaiadega on alla kriipsutanud nende positiivset mõju omakultuuri ja eesti keele ning eestluse säilitamise seisukohalt.

Lähemat informatsiooni laste mänguringide ja koduste lasteadeade kohta saab Eesti Komiteest tel. 08/15480 ja 115978.

● Ajalehes "The Minneapolis Tribune" ilmus Ilmar Mikiveri artikkel "Solzhnitsõn Venemaa elu vaatlejana". Ilmar Mikiver, kes omal ajal Stockholmist läks Münchenisse Ameerika Hääle juurde ja sealtsi asus New Yorki ühe maaklerifirma juurde, lähetati hiljuti firma poolt Minneapolisse esindusse.

LONDON (VE) — Oma kodumaa sõjajärgne lühikene põgenikud on aegade jooksul kõik oma uutes elukohtades sisse elanud — paljud neist on saanud jätta oma endisele tööalale, kuid paljud neist on sunnitud õppima ka uusi elukutseid. Lühine maailma elama asunud põgenikest on endile kahtlemata kõige lühemad, misena elutakse valinud grupp ukrainlasi, kes tegutsesid juba aastaid Inglismaal sõja ajast säilinud naalide ja lõhkemata pommeid otsimisega ning nende kahjutuks tegemisega.

Suurem osa neist meestest pole näinud oma Ukrainas elavaid sugulasi kahekümneviie aasta vältel ning vaevalt neil selleks mingisuguseid võimalusi praeguses olukorras avaneb.

Kui keegi tahab neid ukrainlasi sügavalt haavata, siis tarvitseb tal neid nimetada venelasteks. Nad on sügavalt veendunud rahvuslased, kes alati kinnitavad, et venelased on

See lootus purunes seebimullina ja paljudel lääneriikide kätte van- gi langenud ukrainlastel ei jäänud sõja lõpul muud üle kui jääda lää- nemaailma elama ja katsuda leida endale mingsuust tööd

Ukrainlastest koosnevad lõhkeaine-
te otsimise meeskonnad elavad sõja-
väe barakkides Kentis ja Suffolks
ja moodustavad ainult väikese osa
20 000 pealisest Inglismaa ukrainlaste
perest. Inglisekeelsete väikeste
vajaduste korral ja elatakse täiesti
omaette ühiskonnas oma minevikuga,
olevikuga ja tulevikuga— nii pal-
ju kui üle keskea jõudnud meestel
veel seda oodata on.

Nende eluviisid on väga tagasi hoidlikud ja korralikud ning inglise sõjaväevõimude andmeil pole nad kunagi sattunud seadusega vastuollu. Kuigi nad on olnud juba paarkümme aastat sõjaväe teenistuses, nimetatakse neid ametlikult "ajutisteks riigiteenijateks".

Ukraina meeskonna tööülesanded on võrdlemisi lihtsad ning ei vaja erilisi oskusi, teadmisi ega inglise keele valdamist. Mehed liiguvad oma ülesandeid täites ringi nendel aladel, kuhu on sõjast järele jäänud miine ja lõhkemata pomme.

Keegi ei tea täpselt kui palju ohtlikku lõhkeainet asub Inglismaa maakamara all, kuid mõningate kalkulatsioonide kohaselt jäi 8 protsenti sõja ajal Inglismaale allaheidetud nimmidest lõhkemata

Lisaks nendele tuleb läbi kammi-
da kõik inglaste endi poolt ranniku-
piirkondadesse rajatud miiniväljad
ning inglise sõdurite laskeala tree-
ningväljakud, kus samuti leidub lõh-
kemata mürske.

Ukrainalased liiguvad tavaliselt kahtlalt läbikammimisele kouluvatel maadaladel paarikaupa. Ees sammub mees tundliku minniavastamise aparaadiga, kellele järgneb ta kaaslane labidaga. Kui aparaat avastab mõne metalleseme, siis kaevab labidamees selle ettevaatlikult välja. Kui tegemist on pommi või miiniga, kutsutakse kohale sõjaväe ekspserdid, kes liiguvad alati kaasas minniotsivate gruppiga. Ekspserdid, kes on saanud vastava väljaõppe, teevad avastatud lõhkeaine kiiresti kahjutuks.

**Miinitsijate töö on kahtlemata
 igav ja üksluine, kuid nad viibi-
 vad kogu päeva värskes õhus ning
 see amet on siiski parem kui kae-
 vuri töö mõnes kivisöökaevanduses.**

Oma ohtlikku tšš endi saavad ukrainlased umbes 35 dollarit põhipäal ka nädalas, kuhu juurde tulevad veel viiskemad summad sõidukulude ja riskirahade näol. Ukrainalased pole kunagi nurisunud oma palgatingimuste üle ja ainult üksikud neist on ühinenud ametühingutega, kus nad on jäänud passiivseteks liikmeteks. Nad on ehitanud endile oma kättega kubilhoone ning on ostnud ühiste rahalist panust abil endile ligemale 3000 dollarilise mootorpaadi. Oma väikesest sissetulekust toetavad nad ka ukraina kirikut Londonis ning ukraina vandekodu Derby, kuhu nad erru minekul elama asuvad. Suurem osa neist saavad ka oma sugulastele Ukrainasse toidu- ja riie-
nakte.

Kui endised sõjavangid on elanud Inglismaal juba üle 20 aasta, on ai-
nult kaks nende hulgast võtnud en-
dile Inglise kodakondsuse. Ülejäänud
soovivad vormiliselt jääda riikond-
suseta inimesteks, kellele nimed ku-
sagil ametiikult ei eksisteeri, kuid
kes oma südamega ripuvad ikka veel
oma kaotatud kodumaa küljes.

Kujukaks näiteks nende hulgas on Roman Dubinjak, kes töötab ametnikuna Felixstowe'i miiniväljade meeskonna baasis.

See rases liitus saksa armee koosseisus moodustatud Ukraina diviisiga, et võidelda vene kommunistide vastu.

Tol ajal järgnesid paljud ukrainlased tema eeskujule, kuna nende eesmärgiks oli Ukraina vabastamine Moskva türannia alt ning luua alused Ukraina iseseisvusele. Nüüd teeb Roman Dubinjak miiniotsijate laagris kansteleitööd ning pühendab oma eie ühikule.

Kuigi inglased vaatavad nendele ukrainlastele kui suurtele unistajatele, kellele lootused kunagi ei täitu, ei ole endised kommunismi vastu üles astunud sõdurid kaotanud oma usku peremäe tulevikus.

Nad on veendunud, et ükskord saab aeg täis ka maailma suurimale türanniale ning nad võivad taas tagasi minna oma kodukülla, desse ning näha oma pealinna Kiievi torne

GÖTEBORG (EPL). — Esmapäeval 22. veebruaril meenutas Göteborg 22. veebruaril meenutas Göteborgsmeskond oma kokkutekulit Eesti Majas meie Kodumaa 53-ndat vabavaduse aastapäeva. Koosviibimise piduliku soa avas Ühingu juhatuse esimees hr. Löwend, meenutades päeva kui meie rahvusliku suurima tähtsusega sündmust. Pikema kõnega päeva taustal esines Ühingu juhatuse liige hr. Velbri.

Kõneleja vaatles sündmusi lähtu-
les maailma praegusest olukorrast.
Ühingu naisliikmed olid katnud
rõõulise kiinsitaga.

Ühingu 97-st liikmest oli ilmunud kohale kuuskümmend. Nii võib konstateerida, et liikmed vaim on elav ja tahe osavõtmiseks tugev. Meesliikmete hulgas leiduvad vabadussõjast osavõtnud meenutasid mõndagi oma tolleagestist elamusist. Üks toorõrdseist sõjameestest esitas koostööviimise lõpposas tuttava meeleolulaua "Varsakabi".

[illegible]

ALINGSÅS

Taliharjapidu

Nüüd on lõplikult selgunud, et äänavune Metsakodu Taliharjapidu toimub 20. märtsil algusega kell 18.30 Alingsäsi Folkets Hus A-saalis kõõkide kohalike organisatsioonide ja lähemalasuvate lipkondade kaasabil. Kõik Metsakodu vanad ja uued sõbrad on teretulnud. Juhatus palub kaasa võtta head pidutüü!

WASHINGTON — Ühendriikide Aerospace Defence Command märgib, et Ühendriikide maailmaruumi sõiduk Apollo IV on 4900-as maailmaruumi laev, mis maakeralt maailmaruumi saadetud.

Märgitakse, et maakera orbiidis
liirleb 2148 inimeste poolt valmista-
tud ja maailmaruumi saadetud sateli-
iti, kuna 2751 on saabunud maake-
rale tagasi või põlenud ära atmosfää-
ris.

Kuidas Eestis 50 aasta eest kirjeldati tempot Ameerikas

Torontos toimunud raamatunäitusel "Meie raamat vabas Eestis" oli esitatud ka arvukal hulgal trükitiseid enne Eesti iseseisvust. Üheks üsna haruldaseks väljapanekuks selles osakonnas oli 1915. a. Tallinnas ilmunud "Pittidega näidakekirja" "Tallinna Kaja" aastakäik, mille 52 numbrit moodustavad enam kui 800-leheküljelise köite. "Tallinna Kaja" väljaandjaks ja vastutavaks toimetajaks oli Eduard Virgo, meie hilisemad tuntumad poliitika-tegelased ja nimekamaid sulenihki maailmasõja ja iseseisvuse ajal. Sellest olenevalt kuulub ka "Tallinna Kaja" oma-ajaga parimate ja mitmekülgsemate ajakirjade hulka Eestis, pakudes tänapäevasele ajalehele rohkelt huvitavat. Ajakirja lihmaleks kaastöölisteks olid Ed. Wilde, A.H. Tammsaare, Henrik Visnapuu, Hugo Raudsepp, Jaan Kärner, Marie Under, Jaan Lintrop, Mait Metsanurk, Jakob Mändmets jt.

Esitades allpool "Tallinna Kaja" 1915. a. veergudel kokkuvõtlikult ülevaate sellest, kuidas tol ajal Eestis Ameerika igapäevast elu nähti ja kirjeldati olgu, märgitud, et kõne-solev ajakirja aastakäik kuulub Toronto elunevale H. Haljasmaa-nimelise perekonnale.

Järgnevat kokkuvõtet võib lugeda ise järelduse teha, kas Ameerikas on enam kui poole sajandi kestel midagi muutunud või mitte.

TEMPO
Kõigepealt puutub Ameerikas silma meeleütlus, alati kuhugi rutamine, vahetpidamata rühamine, mis harjumata võõra otse segaseks võib teha. Isegi surnu matmiseks ei jätku aega, nagu reisi jaoks võiks panna. Raske on ette kujutada midagi imelikumat meie silmale ja peajele kui Ameerika matuserong.

Puusärki veetakse kahe hobusega valgel surnuvannil ja kutsar kihutab pikka pitsaga hobuseid nii et sugulased ja sõbrad (muidugi ka hobused) vaevalt järele jõuavad. Kes vaesem on, sõidab jalgrattal. Minutiks peatab neid tramvi või autobusi, mil veel vähemaga kui surnul, ja jälle kihutavad kõik dollaritega jorma igavese puhkepaiga poole.

Teistele on ruumi, uute dollarite tegemiseks aga tarvis, surnu peab võimalikult kiiresti teise ilma saatma, et jälle uutta oma kontorisse tagasi saaks pöörata.

KULDRAMIAAL
Dollarite tegemine — see on Ameerikas tõesti peamist, ja ameeriklastel ei ole aega muu peale mõelda. Kuid see on nende A ning O, ja muud ei ole neile tarvis, — teie ei leiaksite ameeriklast, olgu meeste või naiste vahel, kellel kullast hambakäsi oleks. Meie paneme loomuliku värviga kunsthambaid, aga ameeriklastel ainult kuldsid. Kellel on üks, kaks või kolm hammast, kellel terve suu täis hambaid kullast, agatigimata on kõigi kuldne nagrust. Kulla arve matus on nende juures igasuguseid kullaseid kjuu võtnud. Meie kauged järeletulejad saavad kuld Ameerika surnuvedu — nagu kulladimeid välja karsuema — kui aga kuld tõlkele ajaks oma väärtust ei kaota ja siiski veel inimese peaja ning hingega kulla kaalu eest müüakse.

Ameeriklastes pöydv "kõige suurema" hullustust. "Kõige suuremad" aurlaevad, "kõige kõrgemad" majad, "kõige rikkamad" miljardärid... Kui meie sagedasti ei mõtet otsime, siis on see ameeriklastele selge — otseõffid. Meie võiksime selle poolest ameeriklastelt midagi õppida, kõigepealt nimelt tööd tegema ja aega kalliks pidada.

Palju huvitavat pakub Ameerika ajakirjandus, mille tehnikale külg otse imestuseväärtiselt on sisse seatud. New-Yorkis lei peita enam nelja väljaandega päevas, seal tehakse väikest ajalehte iga poole tunni järele. Ajalehel "New-York Times" on 160 telefoni ja 19 telegraafiliini, neist neli otsekohest ühendust Euroopaga. Nad on kõik saali kõrval, kus toimeliga istub, kes numbri välja saadab. Aparatide juures ei tööta mitte telegrafistid, vaid ajalehe kaastöölised, ja minuti pärast on kõik juba laudumisel.

Samale ajalehele ehitati uus trükkikoda, kus viis uut rotatsioonimasinat üles seati. Nende tööviime on otse muinasjutuline: nad annavad 372 tuhat numbrit 16-leheküljelisel ajalehte tunnis. Nummer, mis peasegu terve naela kaalub, on ühtlasi valitud, tuleb masinast silisugusel kiirusega välja.

Mõnel raudteel käivad iserattasid vagunid-trükkikojad. Numbri ladu valmistatakse New-Yorkis, seal valatakse ka stereotüübid, mida kiiresti trükkimasinasse võib panna, mis vagunis üles seatud. Rong sõidab 120 kilomeetrit tunnis, lehte trükkimise vahet pidamata ja laotatakse jaamades laiali. Nõnda jõuab ta kõigist väljaannetest ette, mis New-Yorkis trükitakse.

REKLAM
Ühes ajalehtede määratu kasvamisega kasvab Ameerikas ebamääraselt ka reklame. Ameerika eiriipidajad kõnelevad, et nad kaotada võivad, kui ainult 20–30 tuhat dollarit reklaami peale kulutavad. Kuid miljon dollarit võib selle peale igatahes suure kasuga kulutada.

Vahel avaldatakse võimatuid lugusid, terveid juttusid, ja lugeja ei aima, et sool lõpul, reklame peitub. Näituseks: "Rongid sõidavad telegrafisti süül, kes hulluks läinud, ütleb teed mööda, üksteisele vastu. Nad kihutavad 120 kilomeetrisel kiirusega, kõigi reisi jaoks hukkaminek on paratamata, mingi asi ei või aidata. Ja vaata, seal silmapilgul, kui veduriühild moodapääsemata kokkupõrkamist näevad, kui vedurid ainult mõni meeter üksteisest eemal ol, viskab raudteevahi 6-aastane poeg mängides oma gummipalli ja see sattub kahe veduri vahele. Vedurid pörkavad kokku... kuid libisevad üksteisest jälle eemale! Ja pall ei löhkenu, sest ta oli sellest ja sellest ära!"

See on äärmiselt rumal, kuid jääb just oma äärmiselt rumaluse pärast meelde.

Ehk jälle: "Ma olen otsustanud oma elu enesetapmisega lõpetada ja müün sellepärast kõik oma kauba 60 prots. hinnalaaduega." kuulab keegi kinnaste ja kaelsidemetega kaupmehes Chikagos.

"Ma tahan värbata oma poega viisda tütarlapsena paari panna, kes meie ärig arviks võiks olla. Kaasvare ei ole tarvis, mu poeg on 100-tuhande dollari ainsu pärja. Teda näha ja temaga tuttavaks saada võib iga päev, peale pühapäeva, kella 12 kuni 6 päeval minu naisterahva valmisriiete ja pudaasjade kaupluses seal ja seal". Kuulutus mõjus, sest kauplus oli alati, hommikust õhtuni, abielumehelike täis.

Hiljuti suri Pierpont Morgan, "10 miljardi mees". Ühele ajakirjanikule oh ta ütelnud, et ta juba 25 aastat ühki kirja ei ole kirjutanud, vaid ainult tele-, kaabeli- ja fonogrammid. "Ei ole aega ega põhjust praegusel ajal kirjasid kirjutada..." Kas tal lõbus oli ainult tele-, fono ning kaabelgrammidega ja oma miljarditega elada — on raske ütelda. Ta

suri kurvalt, talle võõras Roomas, piinavast soolehaigusest. Ta suri nimekalt kell 11.50 päeval, aga sadadele ajakirjanikulele, kes võõrastamaja ees ootasid, teatati surmast alles kell 3, kui juba Europa börsed kindlalt olid pandud: selle kolme tunni jooksul võidi miljonite eest mitmesuguseid pabereid ära müüa...

Mitmesuguste muudegi tolleagsete "ameerikalike" elunähte vaatlemisele 55 aastat tagasi, lõpetas "Tallinna Kaja" oma ülevaate küllaltki "prohveticult" järgmise sõnastusega: "Kuid kes teab, et meilegi sellest edumeelsest... "amerikaniseerimist" läbi ei käi. Võib olla peituvad selles tarviselised elemendid "tuleviku kultuurile."

- Stockholmis sündis Irene ja Tõnu Vilomani poeg.
- Stockholmis kihlus Liisa Tani Ulf Skagerniga.
- Seattle eestlaste bületään, mida toimetab Paul Männik, hakkab nüüdsest peale lisama sellele trükitud ingliskeelsele osa, mis on mõeldud seagaibuliste. Inglisekeelset osa toimetavad Uve ja Jaani Kapsi.

HUUMOR

Kaks lapsepõlvetsõpra meenutavad kooliaastaid.

"Tead, Jaanist sai kirjanduskriitik!"
"Selles pole midagi imelikku." Juba koolis ei armastanud kirjandust."

"Unustasin trammi pudeli konjakit, aga seda teile politseisse pole toodud?"

"Pudelit mitte, aga toodi meile kes selle leidis."

Suurkaubamajas on segadus. Lõpeteks tuleb ärijuht ja võtab kaupmaja nooruki tööle käsi!
"Võtadke, muule aegadeid küll kiired ja tublid töömehed, aga teie paistate olevat eiliga agar. Teie rebitsite 10 minutiga 601 vaatekna mapnekeeni riided seljast ja see oli väga tubli. Ainult, mis mulla ei meeldi, et viimased kaks olid meie müüjate!"

Õpilasi paluti aidata loteriipiletite levitamisel. Igale anti kakskümmend piletit. Lapsed läksid majadesse nemd müüma. Üks poiss tuli õige kiiresti tagasi ja teatas uhkelt:

"Kõik piletid müüsin maha! Üks perekond ostis kakskümmend tükki korraga ära."

"Kuidas see sul korda läks?"

"Nende koer hammustas mind."

Eesti keelt rääkiv austraallanna oli edukas laskur-MM-il

Maailmameistrivõistlused laskmises toimusid Arizonas USA-s 699 laskuri osavõtul 50-st riigist. Mängus oli 54 maailmameistrivõitlusi, neist 40 meeste ja 14 naiste klassis. Nendest viis N. Liit ära 19 kuld-, 16 hõbe- ja 9 pronksmedalit, teiseks jäi USA, kelle vastavad arvud olid 12, 14 ja 8. Maailmameistrivõistlustel esines ka eesti laskureid Kanada meeskonna koosseisus, kellele lisandus Austraalia meeskonna naisvõistleja Dorothy Maranik, kes kõneleb eesti keelt ja on abielus eestlasega, kuid kes ei ole sünnilt eestlane.

Kanada meeskonnaga tegi Arizona võistlused kaasa Jim Hennok ja Evald Gering.

Hennok võitis osa ainult võistlustest väikekalibri vabapüssiga, kuna Gering proovis õnnel kolme erineva relvavigiga.

Nende saavutused jäid üldiselt allapoole sellest tasemest ja silmade arvust, mida oleme harjunud neilt nägema.

Kuid osa tulemusi oli ka selliseid, millega võib jääda täielikult rahule. Eeskätt võib mainida Geringu 516 silma sõjapüssist, eriti kui arvestada, et treeningut selle püssiga pole peaaegu üldse olnud. See tulemus andis talle 44. koha.

Täiskalibri vabapüssi kolme asendi matshis jäi Gering 1063 silmaga 42. kohale, kusjuures parimaks oli ta lamades asendis tulemus 382 silma (13 vähem kui võitjal), millega jäi 37-daks. Vabapüssi meeskonnast hhis igavesti rändavale Argentiinakarikale (mille eesti laskurid võit-

sid 1937. ja 1939. a.) osutus parimaks USA kvintett, lüües N. Vene meeskonda kolme silmaga.

Hennok osutus edukaimaks nn. inglise matshis (60 lasku lamades väikekal, püssist), kus ta 588 silmaga 135 osavõtja hulgas platseerus 48-daks. Väikekalibri kolme asendi matshis näitas ta rahuldavalt tulemust lamades (390) ja põlvelt (370) kuid otamatult nõrk esinemine piistasendis andis kogusummaks ainult 1080 s. ja 88. koha.

Parima platseeringu omandas pr. Maranik naiste võistlustel inglise matshis, kus laskis välja 589 silma (3 silma võitjast (aga) ja võitis sellega viienda koha.

D. Maranik võistles veel nn. standardpüssis (kal. 22, distants 50 m) kus jäi 532 silmaga 27. kohale ja õhupüssis (40 lasku püsti 10 meetrit), kus saavutas 350 silmaga 22. koha.

Järgmised MM-võistlused toimuvad laskespori "kodumaal" Shveitsis 1974. aastal.

KUU SALADUSED . LAHENDAMISELE

WASHINGTON (VE). — Kui astronaut Neil Armstrong 1969. a. esimese inimesena astus Kuu pinnale, arvasid paljud, et nüüd on lõpuks omatigi selgunud kõik selle taevakeha saladused. Juba "varem" olid astronautid arvanud, et Kuu koostis on umbes sama, mis Maal, kuid palju ebakindlamad olid oletused selle kohta, kuidas ja millal Kuu tekis. Nüüd on ühtekokku analüüsitud 122,6 naela Kuu pinnase osi — kaljut "a mulda" — kuid paljud küsimused on endiselt vastamata.

Uurimise põhjuseks on, et kogu uurimismaterjal pärineb Kuu lame- dast piirkonnast, kus astronautid on kõige ohutum maandumis- Kuu täielik analüüsimine on aga niisama tohtu ülesanne nagu näiteks kogu Aafrika kontinenti üksikajaline geoloogiline uurimine ja vastust kõigile küsimustele ei anna tõenäoliselt teie see saak, mida loodetakse nüüd teie asunud astronautidelt. Viimasel on kaasas eriline käru, millega transportatakse vajalikke tööriistu.

Enamus Kuu pinnast, koosneb kõrgendikest ja madalast, mis on kaetud lahtiste kivide ja pinnase kihiga.

See võib olla kümnend jalga paks ja kannab nimetus regoliit. Teadlased teavad Apollo 12 missiooniga Kuule jäetud seismomeetri kaudu, et umbes kord kuus tabab seda piirkonda apelsinisuure või pisut suurem meteoriid ja paiskab regoliidi segi. See on aga kohatise nähtus ja teadlased on kindlaks teinud, et

muld, mida Apollo 12 astronautid kassa töid umbes 5 tolli sügavusel Kuu pinnasest, on olnud seal võimal- la miljonide aastaid puutumata.

Kuu "mured" koosnevad peamiselt basaltist — vulkaanilist tüüpi kaljust, mida esineb ka maakeral küllaldasel määral.

Radioaktiivsete elementide — strontium 87 ja rubiidium 87 — kontrollimine nefdes kaljude välj- ja sellele, et need tõrjeksi mingi kuuma vedelikku kristalliseerumise teel umbes 3,7 miljardit aastat tagasi.

Lisaks Kuul tohtu vanuse kindlakstegemisele on pinnasessade analüüs tõestanud ka seda, et Kuul ei ole kuskil mingisugust vett ja kui keegi tahab Kuule baasi luua, peab ta ise vee kaasa tooma. See veevõtu on mõjutunud ka Kuu geoloogilist protsessi. Kuu sisemus on enäämselts palju tihedam kui Maal süm- mik, kuna mineraalide deposiidid on aga kahtlemata väiksemad.

Teadlased arvavad nüüd, et samal ajal või peatselt pärast, seda kui Kuu tekis — umbes 4,5 miljardit aastat tagasi — tekis kuumenemine. Kui Kuu uuesti jahtus, tekkiski Kuu koorik mitmesuguseid format- sioonidega. Peatselt pärast seda kui tekis Kuu koorik, hakkasid seda pommitada meteoriidid, tekitades "rõugearme", mis omavad kuni 50- millise läbimõõdu. Hiljem kerkis sulav basaltkalju teadmatu põhjus- tel pinnale, valgus madalamatele aladele ja tekitas Kuu "mured" nii nagu neid praegu tuntakse.

See toiming kestis lüüsi mil- joneid aastaid, kuid hakkas siis, lõ- petades igasuguse Kuu pinnase evolutsiooni, väljaarvatud kohati- sed kuuvärised ja meteoriidide pommitamised, mis tekitasid seli- sed uuemad kraatrid nagu Cope- rnikus ja Tycho.

H. Kubu gümnaasiumi endiste õpilaste järjekordne koosviibimine toimus Stockholmis Eesti Majas, Pildid kokkutulekust osavõtjad. (EPL-toto Tipso).

Elukutselised araabia põgenikud Palestiinas

Selle näiteks, et inimesed võivad ka elukutselt olla põgenikud, on Lähis-Ida laagreis elunevad põgenikud. Neid sunnib Araabia riikide poliitika. Johtuvana sellest alustabki neis laagreis nüüd oma elu kolmas generatsioon. Kõik noored on juba laagris sündinute lapsed. Üldiselt sünnib laagreis iga aasta enam kui 55 000 last. Aastal 1948 loendati Palestiina põgenikke 900 000 ümber, aastal 1967 oli neid juba 1,4 miljonit. Uus ehk nn. Kuuepäeva-sõda lasis veel 200 000 inimest.

Palestiina põgenike hooldekajaks on UNO abistamisorganisatsioon UNRWA (UN Relief and Works Agency). See organisatsioon loodi 1949. aastal Lähis-Ida põgenike hooldamiseks. Seega on siis ka UNRWA peamiseks ülesandeks põgenike toetustamine, majutamine, rõivastamine ning nende tervishoiu ja väljaõppe eest hoolitsemine. Praegu umbes 270 000 noort õpivad UNRWA koolides.

Et Palestiina põgenikest umbes 700 000 on alla 18 aasta vanad, siis peamise probleemina esinevadki kasvatus ja väljaõppe küsimused. Nii on küsimused ka alaks, milleks UNRWA kulutab peaaegu poole (43 prots.) kõigist kasutada olevast summast. Seega umbes sama palju, kui kulutatakse nende "põgenike" toetustamiseks, majutamiseks ja rõivastamiseks. Toidu määrana esineb suvel 1500, talvel 1800 kalorit.

Kõigis Lähis-Ida laagreis töötab kokku 480 algkooli ja alama astme keskkooli, mis asuvad Jordaanias, Liibanonis ja Süüria territooriumil ning Gaza maaltal. Kõik põgenike lapsed, kes 6–12 aastat vanad, saavad nn. elementaarhariduse. Seda kuue õppeaasta ulatuses. Andekamatele elementaar- ehk rahvakooli lõpetajale võimaldab UNRWA edasiõppimise alama astme keskkoolis (VII ja VIII klassis) ja pärast seda täielikus keskkoolis, milles õpib praegu 64 000 noort.

Ruumide puuduse tõttu toimub õpetöö mitmes vahetuses. Lisaks on võimalik ka kutsehariduse omandamine. Selleks on 12 keskust. Väljaõpe kestab kaks aastat. Need keskused peavad andma laagritele installaatorid, juuksureid, laborante, kooliõpetajaid jne.

Kõik UNRWA kulud kaetakse riikide, organisatsioonide ja eraisikute poolt makstavaist summast. Et see toimub vabatahtlikkuse korras, siis on kasutada olevad summad ka napid. Peamise toetajana esineb USA. Idablõki riigid ja Nõukogude Liit ei toeta UNRWA tegevust, vaid rõhutavad, et see oleval Iisraeli kohustus.

UNRWA peakomisariks on Laurence Michelmore, kes vastutab UNO ees. Ka esitab ta oma aasta-aruande UNO-le. Need aruanded näitavad, et enamik Palestiina põgenikest elab barakk-laagreis, milledest üks suurimad on Jordaanias territooriumil asuv Bakaa laager, mis rajati kõrberaolisele tühimaale. Ta elanike arv tõuseb üle 40 000. Kuid rohke hulk põgenikke elab ka ikka veel telk-laagreis, milledest üks suurimad Jordaanias territooriumil asuv kõrberaolise Dschiner.

Oma enamikus on kõik need UNRWA laagrid selleks kohaks, kust Araabia terroristid (fedajin üksused) värbavad võitlejaid oma armeesse. Enamikkuna sunnib neisse üksustesse astuma kõiki neid laagreid iseloomustav üldine viletsus.

Reisijate kontrolli tulemused

WASHINGTON — Ühendriikide lennuliinide detektiivid on õhupiraatide avastamise kampaania raames viimase 16 kuu jooksul aretreeninud 273 isikut ning rekvireerinud 67 revolviiri, ühe granaadi, kaks piissi ja 1 500 000 dollari väärtuses narkootilisi aineid.

Relvade avastamine on toimunud eriliste aparatuuride abil, mis on rakendatud reisijate läbistamiseks. Ühendriikide lennuliinid on investeerinud viimaste kuude jooksul suuri summasid õhupiraatide avastamiseks ja reisijate julgeoleku kindlustamiseks.

• Torontos tähistas 21. veebruaril oma 98 a. sünnipäeva Marie Küttim, kes elab oma tütre ja väimehe Olga ja Ferdinand Malkovi juures. Sünnipäevakoosviibimisel olid kohal perekonna nelja põlvkonna esindajad. Marie Küttim on olemasolevatel andmetel vanim eestlane Torontos.

Lühitetted Ameerikast

• Ameerika lennukikompani Lockheed rahalisel raskusel riigi tellimiste täitmisel kiskusid kaasa ka inglise kuulsu autokompanii Rolls-Royce, mis chitas Lockheedile lennukeid: Rolls-Royce kuulutas enda pankrotiks.

Akad. eksamid

Göteborgi Kubandusülikooli lõpetas tsiviilökonomina Jaan Kärem Hultsfredist.

• Chicagos ristiti Lydia ja Einar Welti poeg Andres.

• Clevelandis USA-s abiellusid Lea Kuupp ja Arvils Junkers. Peigmees on liitlane.

Tre Ess när Ni bjuder lite godare

Tre Ess är ett helt vegetabiliskt
delikatessmargarin med hög halt fleromättat fett.
Och med samma vitaminhalt året om.

Vitaminerat:

30.000 IE vitamin A och 3.000 IE vitamin D per kg.

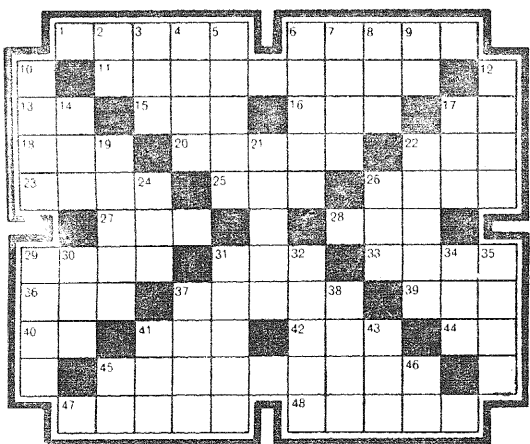
God bredbarhet redan vid +10°C.

Fäms i både 1/2 och 1/4 kg.

En kvalitetsprodukt från Margarinbolaget.

En kvalitetsprodukt från Margarinbolaget

EPL ristsõna nr. 4

Paremale: 1 võõra vara kallale kip-
puja, 6 väga heleda, 11 tekstita eten-
dus 13 luteetsium 15 autoosade vab-
rik Rootsis 16 vankri oja 17 diftong
28 edev 20 see, mis kellegile kuulub
22 küsimus 23 vanaisa 25 REE sek-
retär 26 loomade kogu 27 mitme
paavsti nimi 28 suur, arv 29 end,
shokolaadi vabrik Tallinnas 31 kree-
ka täht 33 kõige rohkem 36 tänav
Prantsusmaal 37 raskete esemete tõe-
stierist 39 kalleim vara 40 firma liik
41 USA kirjanik 42 ahv (rootsi k.)
44 minu 45 mingit oitu salapurga
katma 47 pinev aeg 48 noor taim.

Alla: 2 teadete agentuur 3 keskelt
masti külge kinnitatud rõhtpuu 4
aastal (ladina k.) 5 nurgatempel 6
naissost 7 tili 8 jää (saksa k.) 9
pikkuksmõõd 10 temperamentne 12
mesilase toode 14 omapäi 17 kuu-
lub paadi juurde 19 kõne Jumalaga
21 ooperi osa 22 selgepeaga 24 Ees-
ti poliitiline organisatsioon (lüh.) 26
silmahaigus 29 osa riistest 30 EPL
toimetaja Eeskirjast 31 sakilise ää-
rega lame rinnanõel 32 järve Soomes
34 meteoroloogiline näiste 35 mürd-
varga tüürist 37 ärapälenud sigareet
38 püha härg Vana-Egiptuses 41 on
hea laps 43 ametiaastus (saksa k.).

Lahendus 3:
Paremale: 1 ave 3 tai 5 Lea 8 Dag
10 Baal 13 iste 15 avas 17 pruut 20
Siva 22 Ares 24 Ars 25 eeta 26 Cid
27 au 29 al 20 aas 32 EV 33
Markurell 34 Bo 35 SAS 37 di 38 ge

Dr. Paul Kaat mainib, et suurem
osa varem Kuult toodud kive on ol-
nud sileda pinnaga, mis tähendab
seda, et neid on lihvitud miljardite
aastate erosioon. Apollo 14-ga Kuul
käinud astronautid löid kogusummas
kaasa 45 kilo ulatuses Kuul pinnase
materjali, millede hulgas on li-
gemale kakesteit kivi, mis varieerub
vabad rusika suurusest kuni korvapi-
li suuruseni.

Lahendus 3:
Paremale: 1 ave 3 tai 5 Lea 8 Dag
10 Baal 13 iste 15 avas 17 pruut 20
Siva 22 Ares 24 Ars 25 eeta 26 Cid
27 au 29 al 20 aas 32 EV 33
Markurell 34 Bo 35 SAS 37 di 38 ge

Dr. Paul Kaat mainib, et suurem
osa varem Kuult toodud kive on ol-
nud sileda pinnaga, mis tähendab
seda, et neid on lihvitud miljardite
aastate erosioon. Apollo 14-ga Kuul
käinud astronautid löid kogusummas
kaasa 45 kilo ulatuses Kuul pinnase
materjali, millede hulgas on li-
gemale kakesteit kivi, mis varieerub
vabad rusika suurusest kuni korvapi-
li suuruseni.

Lahendus 3:
Paremale: 1 ave 3 tai 5 Lea 8 Dag
10 Baal 13 iste 15 avas 17 pruut 20
Siva 22 Ares 24 Ars 25 eeta 26 Cid
27 au 29 al 20 aas 32 EV 33
Markurell 34 Bo 35 SAS 37 di 38 ge

Dr. Paul Kaat mainib, et suurem
osa varem Kuult toodud kive on ol-
nud sileda pinnaga, mis tähendab
seda, et neid on lihvitud miljardite
aastate erosioon. Apollo 14-ga Kuul
käinud astronautid löid kogusummas
kaasa 45 kilo ulatuses Kuul pinnase
materjali, millede hulgas on li-
gemale kakesteit kivi, mis varieerub
vabad rusika suurusest kuni korvapi-
li suuruseni.

Lahendus 3:
Paremale: 1 ave 3 tai 5 Lea 8 Dag
10 Baal 13 iste 15 avas 17 pruut 20
Siva 22 Ares 24 Ars 25 eeta 26 Cid
27 au 29 al 20 aas 32 EV 33
Markurell 34 Bo 35 SAS 37 di 38 ge

Dr. Paul Kaat mainib, et suurem
osa varem Kuult toodud kive on ol-
nud sileda pinnaga, mis tähendab
seda, et neid on lihvitud miljardite
aastate erosioon. Apollo 14-ga Kuul
käinud astronautid löid kogusummas
kaasa 45 kilo ulatuses Kuul pinnase
materjali, millede hulgas on li-
gemale kakesteit kivi, mis varieerub
vabad rusika suurusest kuni korvapi-
li suuruseni.

Lahendus 3:
Paremale: 1 ave 3 tai 5 Lea 8 Dag
10 Baal 13 iste 15 avas 17 pruut 20
Siva 22 Ares 24 Ars 25 eeta 26 Cid
27 au 29 al 20 aas 32 EV 33
Markurell 34 Bo 35 SAS 37 di 38 ge

Dr. Paul Kaat mainib, et suurem
osa varem Kuult toodud kive on ol-
nud sileda pinnaga, mis tähendab
seda, et neid on lihvitud miljardite
aastate erosioon. Apollo 14-ga Kuul
käinud astronautid löid kogusummas
kaasa 45 kilo ulatuses Kuul pinnase
materjali, millede hulgas on li-
gemale kakesteit kivi, mis varieerub
vabad rusika suurusest kuni korvapi-
li suuruseni.

Lahendus 3:
Paremale: 1 ave 3 tai 5 Lea 8 Dag
10 Baal 13 iste 15 avas 17 pruut 20
Siva 22 Ares 24 Ars 25 eeta 26 Cid
27 au 29 al 20 aas 32 EV 33
Markurell 34 Bo 35 SAS 37 di 38 ge

Dr. Paul Kaat mainib, et suurem
osa varem Kuult toodud kive on ol-
nud sileda pinnaga, mis tähendab
seda, et neid on lihvitud miljardite
aastate erosioon. Apollo 14-ga Kuul
käinud astronautid löid kogusummas
kaasa 45 kilo ulatuses Kuul pinnase
materjali, millede hulgas on li-
gemale kakesteit kivi, mis varieerub
vabad rusika suurusest kuni korvapi-
li suuruseni.

DIKTAATORI LÄHEDUSES Speer jutustab Hitlerist

Saksamaal Frankfurtis ja Berliinis ilmusid Ulsteini kirjutusel a. 1969 Hitleri arhitekti ja sõjatootuse mi-
nistri Albert Speeri (sünd. a. 1905) mälestused. Teatavasti anti Speer sõja lõppemisel Nürnbergi tribunali
kätre, kus ta mõisteti 30-ks aastaks vangis sõjavangide kasutamise pärast saksa relvatootuses. Muide Speer
vastustel pandi sõja viimases staadiumis seisma Saksamaa sildade ja teede hävitamine, milleks Hitler kä-
su oli annud. Speer oli üks neist vähestest, kes juba aegsasti julges Hitlerile näkku ütleda, et sõda on kao-
tatud ja tuleks lõpetada. Ta katsus omal algatusel ja jõul teostada atentaati Hitleri vastu betoonpunktis
Berliinis, mis aga juhushikl asjaoludel nurjus. Hitler ei saanud sellest kunagi teada.

Nürnbergis ei mõistetud nende
kergendavate asjaolude pärast Speer-
i surma, kuigi venelaste esindaja
seda kategooriliselt nõudis.

1. okt. 1966 vabastati Speer Span-
dau vanglast, kus teadupärast ainsa
vangina veel viibib Hess, keda mõis-
teti eluksajaks kinni ja keda venela-
ste mingil tingimusel pole nõus va-
baks andma, vaatamata sellele, et
kõikide lääne suurriikide esindajad
seda on soovitanud teha. Hess nimelt
sooritas bolshevike silmis suurima
kuriteo — ta löks sõja kestel — kas
Hitleri teadmisel või mitte, pole tea-
da ja oluline — Inglismaale, et kat-
suda inglise riigimeestega, eeskätt
Churchilliga, läbi rääkida rahu sõl-
mimise võimaluste üle lääne riikide-
daga, et Saksamaa saaks takistama-
tult välja astuda N. Liidu vastu.

Juba Spandau vanglas tuli Speer
mõttele kirja panna oma mälestused
Hitleri ajast, seda mitte raha teeni-
mise pärast — ta on pärit jõukast
perekonast — vaid et hoiatada kõi-
gepealt saksa rahvast ja lõpuks
maailma üldse ühe suure sõja eest.
Ta tundis relvastuse ministriinaid
ei võimalusi, mida praeguse aja tehni-
ka pakub suurriikidele inimeste hä-
vitamiseks, ja teadis, et sõja puhke-
misel ideoloogilised erinevused riikide
vahel ei tunda mingit armu kellegi
vastu samuti, et sarnane sõda oleks
tüdiliksest viimase maakeral, kuna
kedagi üle ei jääks, kes sõdiks!

Huvitat on lugeda väljavõtteid te-
ma kaitskõnest Nürnbergis, mis

osalit kordab neid mõtteid, osalt toob
esile uusi vaatevinkleid. Ta ütleb, et
ajal minister on loomulikult vastu-
tav, kõige eest mis sinib tema asu-
tuses, kui on tegemist tähtsamate
küsimustega, mitte pisiasjadega, ja ta
samal ajal aga kannab vastutust
ka valitsuse üldpoliitika eest, kui
see tal teada on. Ka autoritaarse
süsteemiga maades peab kehtima sa-
masugune juhtkonna üldvastutuse
kord, nii et keegi ei saa pärast ka-
tastroofi ennast süüdlaseks või kaas-
süüdlaseks tunnustada. Eriti, liias
Speer juurde, maksavad need põhi-
mõtted 2. maailmasõja kohta, kuna
peasiüdlane, Hitler ise, tegi oma
elule lõpu peale ja sellega ei saa
kanda kohtu ees mingit vastutust.

Selle ja teiste kõnede, seletuste ja
väidete juures torkab silma, et Speer
kunagi ei katsu (ja ka sõja ajal ei
katsunud) oma vigu ja eksimusi vee-
rutada Hitleri peale, nagu seda eriti
Nürnbergis tegid pea kõik kohtu-
alused, välja arvatud viist ainult Fritz-
chlingi, propaganda-ministri ümri ring-
häälingu osakonna juhataja, kes sai
kuulaks oma kõnede sõja ajal ja
gietsi võeti vastutusele oma endise
ülemluse Goebbelsi asemel, kes nagu
Hitler ise tegi endale Berliinis otsa
peale. Teine, kes samuti ei pugenud
Hitleri selgataha, oli Alfred Rosen-
berg — autori seletuste järgi — ot-
sekohesemad inimesi diktaatori üm-
bruses.

Raamat jaguneb kahte peaossa.
esimene käsitleb aega, kus Speer oli

ainult Hitleri arhitektiks ja valmis-
tas hulk projekte hoonetest ja mo-
numentidest, mida see kavatses oma
elus ehitada. See oli tema õnneliku
aeg. Muidugi puutus ta kokku ka
poliitikategelastega, kuulis palju po-
litilist, mis teda väga vähe huvitas
ja töötas nii üldela eraiskuna Hit-
leri tulevikuplaneid kallal. Hitler
ise suhtes temasse väga hästi, oli
pea alati nõus tema ettepanekutega
ja näitas, et ta tõesti midagi arhi-
tektuurist teab ja et see ala pakub
talle tõelist naudingut ja lõbu. Hoopis
teiseks muutus autori töö, kui Hit-
ler teda a. 1942 nimetas õnnetu-
ma saanud inimes. Fritz Todt, kuulis
saksa autoteede ehitaja asemele rel-
vastuse ministriks ja n.n. Organisat-
sioon Todt juhatajaks, mille ülesan-
deks oli kindlustada ja teede ehitam-
ise sõjaväele ning pommitamise
all kannatanud linnade puhastamine
varemetest.

Vahekorde Hitleri ja Speeri vahel
jäl küll endiselt heaks, kuid esime-
ne muutus sõbrast ülemuseks, isegi
väga tülikaks ülemuseks, kes ei ta-
litandud sageli oma parima arusa-
mise, vaid tujude järele ja kelle kä-
kude ja korralduste edasiandjaks sai
temale pimesi truud Bormann.

Olukord kujunes lõpuks selliseks,
et ilma Bormanni kaasabit ja nõus-
olekuta ei saanud üldse enam midagi
läbi viia. Tema muide otsustas,
keda ministrist ja kõrgetest ameti-
kandatest lasta Hitleri jutule ja
keda mitte. Speerile ta kunagi vas-
tu ei astunud, selleks tundis ta Hit-
leri head suhtumist autorisse liiga-
gi hästi, kuid segas ennast vaatama-
ta selle asjadesse, milledest tal poi-
nud vähemakigi aimu.

Hitlerit ennast austas autor, nagu
ta ütleb, kava aastaid väga. Ta astus
partisse juba 1931.a., kohe pärast
ühe kõnekoosolekut, kus ta Hitlerit
esimest korda kuulis. Ta ei tunnud
partei programmi, see huvitas teda
sama vähe kui partei ise, teda võlus
Hitler. Sõjas õppis aga autor tundma
teist Hitlerit, meest, kes armastas
võimu ja tahtis teha Saksamaa ma-
ailmarigiks ja lõpuks maailmavalit-
sejaks. Iga aastaga, kuuga ja nädala-
ga talpas ta rohkem, kes ja mis
Hitler oleti on ja katsus talle vastu
hakata. Muidugi asjatult. Sellega ta
ainult vihas diktaatorit ja see oli
kõik.

Speeri mälestused kuuluvad üldi-
se arvamusel järgi parimate raama-
tute hulka, mida sakslased on kirjutu-
nud Hitlerist. Kindlasti on see ob-
jektiveimad — ega seda teost pole
asjatult ühikseks aja jooksul tõlgitud
8. või isegi 10. keelde.

OSKAR ANGELUS

Kohalik elu

STOCKHOLM
SET-i kella-viie-tee

Stockholmi Eesti Tennisklubi tra-
diitsiooniline kella-viie-tee toimub
pühapäeval, 14. märtsil kell 14.30
Ooperikeldri peoruumides, kus toi-
mub ka tennis- ja bridzholiteri,
mille tulu läheb noortele suveks.
Pääsmed saadaval juhatusliikmetelt
ja tel. 88 97 53 (pr. E. Truuvet). Kõik
teretulemast!

STOCKHOLM
"Kuulujatad" esietendus

Göteborgi Eesti Seltsi Näitering
külalastendus toimub laupäeval 13.
märtsil kl. 19.30 ABF-i teatrisaalis
Stockholmis. Kavas on Arvo Mägi
komöödia "Kuulujatad". Pääsmed on
eelmüügil E. Kultuuri Koonde bü-
voos, tel. 11 31 16.

Uued kivid kuu pinnalt

HOUSTON — Ühendriikide tead-
lased närgivad, et Apollo 14 maail-
maruumilaev Kuult maakerale
toodud kivimid on suuremad ja
krobelisemad kui eelmistest reisi-
delt kaasa toodud kivimid.

Dr. Paul Kaat mainib, et suurem
osa varem Kuult toodud kive on ol-
nud sileda pinnaga, mis tähendab
seda, et neid on lihvitud miljardite
aastate erosioon. Apollo 14-ga Kuul
käinud astronautid löid kogusummas
kaasa 45 kilo ulatuses Kuul pinnase
materjali, millede hulgas on li-
gemale kakesteit kivi, mis varieerub
vabad rusika suurusest kuni korvapi-
li suuruseni.

64 lõpetas eesti kooli Torontos

TORONTO (EPL) — Vabadus-
päeva eel toimus Toronto Eesti
Täienduskooli järjekordse lennu
väljasaatmise aktus. Lõpetas 64
noort.

Lõpetajad olid:

Alar Aedma, Silvia Birk, Silvia
Hermann, Nora-Mall Kerson, Arno
Kiilaspe, Airi Kodanipork, Lisa Leis,
Peter Leis, Hiljar Lepson, Erik Coor-
rand, Eva Reinsoo, Linda Sepp, Pe-
ter Säggi, Andres Terts, Peter Adel-
son, Samuel Hoppe, Tiina Kikk, And-
res Kingissepp, Urmas Kirsipuu, Ma-
riann Lee, Tiina Leik, Linda Lott,
Ervin Paivel, Kathy Pajos, Henno
Pirsalu, Hiljar Pintson, Mart Põld-
ma, Kaili Sermat, Aida Shelton, Vi-
vian Tein, Allan Viira, Peter Voore,
Hiljar Kalmar, Thomas Kann, Ar-
karuks, Tioria Kerna, Elda Käär-
mann, Eve Kübarsepp, Monika Lai-
mets, Juku Lõhmus, Malle Mikhel-
son, Arapahapill, Henry Pill, Peter
Polashek, Mervi Polli, Toomas Põl-
de, Elsi Raja, Ilme Raja, Anita Saar,
Elmar Tammi, Susan Valvor, Mari
Vähi, Peter Välgas, Tarmo Aun, Ri-
ina Bistrat, Malle Hansel, Madis Jä-
rime, Malla Jürima, Eha-Mai Kuu-
tan, Heli Lator, Kersti Meema, Ene
Saksmiit, Eric Sõmermaa ja Martin
Tiidus.

BALTI KOOSTÖÖ ÜLEMAAILMSELT

NEW YORK (VES) — New Yorgi Eesti Majas toimus Ülemaailmase
Eesti Kesknõukogu kokkukutsutud eesti, läti ja leedu kesksete organisat-
sioonide esindajate nõupidamine balti rahvusgruppide aktsioonide ja
poliitika kordineerimiseks ülemaailmses ulatuses. Peeti soovitatavaks min-
gi keskse balti organisatsiooni loomine kas Balti Ülemaailmse Nõu-
kogu või mõne teise sobiva nimetuse all. Koostöö ja organisatsiooni-
loomisest lähemad üksikasjad tulevad kõne alla märtsikuu lõpus Chica-
go toimuvale Balti informatsioonikongressile.

Leedulaste poolt võitis Eesti Majas,
ÜEKN büroos toimunud nõupidami-
sest osa Leedu Vabastamise Ülem-
komitee esimees Dr. Kestutis Valiu-
nas ja lätlaste poolt Läti Föderat-
sioon Vabas Maailmas esimees Uldis
Grava. Eestlaste poolt võitsid nõupi-
damisest osa Leedu Vabastamise
Ülemkomitee esimees Dr. Kestutis
Valiunas ja lätlaste poolt Läti Föderat-
sioon Vabas Maailmas esimees Uldis
Grava. Eestlaste poolt võitsid nõupi-
damisest osa Ülemaailmse Eesti
Kesknõukogu esimees Alfred Ander-
son ja peasekretär Eduard Vallaste.

Balti rahvaste koostöö laiendamise
küsimus kontinentidevaheliselt on
viimasel ajal olnud kõneldud kõne
all.

Oktoobris Lüneburgis, Lääne-
Saksamaal toimunud eesti, läti ja
leedu rahvusgruppide esindajate
nõupidamisest, millest eestlaste poolt
osa võtis U. E. Kesknõukogu ja E.
Rahvuskomitee peasekretär E. Val-
laste, peeti tarvilikuks balti rah-
vusgruppide poliitika ja aktsiooni-
de kordineerimine üle-Euroopali-
ses ulatuses.

sõit ja kaks asja.

New Yorgi Eesti Majas toimus
nõupidamine lepitif eestlaste
ettepanekul kokku selles, et esialg-
se organisatsioonist ülemaailmse
keskuse loomiseks teeb leedulaste
esindaja Dr. K. J. Valiunas, kes
asub New Yorgis.

Dr. Valiunas sõitis pärast nõupi-
damist Euroopasse, kus ta teeb ringi-
õid balti rahvusgruppide asutamise-
ks ja teeb kohapealseid ettevalmis-
tusi balti koostöö kordineerimiseks
Euroopa ulatuses.

Eestlaste osas kuulab Ülemaailmse
Eesti Kesknõukogu ära ja võtab ar-
vesse oma liikmesmaade keskgani-
satsioonide seisukohad ülemaailm-
se Balti keskgorganisatsiooni küsimu-
ses. Ühendriikides osas on Eesti Ra-
hvuskomitee põhimõttelisel asunud
ülemaailmse balti keskgorganisat-
sioone loomise küsimuses jaatavale sei-
sukohale.

Hanoi kaotas 700.000 meest

SAIGON — Lõuna-Vietnami võim-
ud kinnitavad, et vastavate ar-
vestuste kohaselt on kommunistid
kaotanud Indo-Hiina sõjas 700.000
meest langenutena.

Samade allikate andmetel on
ameerikalased kaotanud sõjas 44.500 ja
Lõuna-Vietnam 115.000 meest.

Torontos suri 25. februaril August
Sokk, sünd. 14. märtsil 1904 Viru-
maal.

Leinateateid

Oma armast õemeest

Karl Särg'i

mälestavad sügavas leinas

LEIDA RIOMAR perega
EDUARD VIIRSOO perega
OSVALD VIIRSOO abikaasaga

Armast sugulast
Kirikuõpetaja

Karl Fr. Särg'i

mälestavad sügavas leinas

PÄRJA PRIMA
EDGAR KÄKK

Oma lugupeetud ja kallist
õpetajat

Abipraost

**Karl Friedrich
Särg'i**

† 26.2. 1971

mälestab sügavas leinas

EESTI EV. LUTH. USU
GÖTEBORGI KOGUDUS

Ootamata surma läbi lahkunud
armast abikaasat ja kallist isa

Robert Saul'i

* 31.5. 1900 Hiumaal
† 27.2. 1971 Södertäljes

mälestavad sügavas leinas

ABIKAASA
LAPSED
LAPSELAPSED

Matusetalitus toimub laupäeval,
13. märtsil kell 10.30 Södertälje
surnusaja kabelis.

Ootamatult lahkus igavikku
meie lugupeetud abipraost

Karl Fr. Särg

Sügavas kurbuses

EESTI E. L. U. GÖTEBORGI
KOGUDUSE NAISRING

Abipraost

Karl Fr. Särg'i

mälestab sügavas leinas

FELIX KELLO
perekonaga

Armast

Abipraost

Karl Fr. Särg'i

mälestavad kurbuses

MARTIN KÖSTNER abikaasaga
ADO PARLO abikaasaga
RENATA POOM

Ootamatult lahkunud armast
koguduse õpetajat

Karl Fr. Särg'i

mälestab sügavas leinas

HALMSTADI KOGUDUS

Armast.

Rosalie Luup'i

mälestavad leinas

perekonnad:
GUSTAV LUNT
LEELJA SEENSALU

Leo Raud'a

* 21.2. 1907 Kärklas
† 22.2. 1971 Tallinnas

mälestavad sügavas leinas

ÕDE perek. Rootsis

ÕED

perekondadega Kanadas
OMAKSED Kodumaal

Armast tädi ja sugulast

Rosalie Luup'i

leinavad

JOHANNA
MARIA PEREKONNAGA
HELJO PEREKONNAGA

Vaikselt lahkus meie unustamata
armas ema ja vanaema

Rosalie Luup

* 22.1. 1886 Haapsalus
† 27.2. 1971 Stockholmis

Mälestavad valusas leinas

MAGDA ja VIIDI
PRIIT ja MATTI
AINO ja ENDEL
ENE, JACQUES
ja väike OLAV

Igaüks, kes elab ja usub
minusse, see ei sure mitte
igavesti.

Matusetalitus toimub kalmapäe-
val, 10. märtsil kell 13.00 Upp-
salandeise kabelis Metsakalmistul.

Kõigile, kes minu armsa abi-
kaasa

Johannes Heinsoo

matusetalitusest osa võtsid,
mulle mu leinas kaasa tundsid,
tema viimset puhkepaika roh-
kete pargade ja lilledega kaunis-
tasid, — avaldan südamlukku
tänu

ABIKAASA

Kohalik elu

UPSALA

Ettekanne

Pühapäeval, 7. märtsil toimub Upp-
sala Eesti Kodu ettekandekoosolek,
kus kõneleb hr. Gustav Puu teemal
"Reisimuljeid Roomast ja Capriit. Al-
gus kl. 16. Kõik on lahkelt teretul-
nud.

Uppsala Eesti Selts

End. EELK Göteborgi Koguduse
õpetajat

**Karl Friedrich
Särg'i**

leinavad

EELK GÖTEBORGI JA
LAANE-ROOTSI KOGUDUS
ja
ÕPETAJA

**Anna Cathrina
Pals**

n-na Maksim

* 1.6. 1882 Hageris
† 25.2. 1971 Tallinnas

Leinavad

LAPSED

LASTELAPSED

LASTELASTELAPSED

Kodumaal, Rootsis, USA-s ja

Kanadas

Södertäljes surma läbi lahku-
nud armast venda

Robert Saul'i

mälestavad leinas

REGINA

Miamis

SALME

Eestis

ELFRIDE PEREKONNAGA
Stockholmis

LYDIA PEREKONNAGA
Västerås

Usulised raadiosaated igal pühapäeval, 7. märtsil kl. 18.30-18.45 läbi läinud 31 m. Trans World Radio. Piiblisalmid tel. 68.21.32.77.

EEL KIRIK

STOCKHOLM: Jakobis palvepäeva jumalat, 7.3 kl. 15, kog. õp., peapiski-kopi karjasekirik, solist A. Viisimaa, orel H. Kiisk, arbulead, laululehed.

GÖTEBORG: Guldhedeni kirikus 7.3 kl. 11 liturgia, 13/3 kl. 19 suur õhtuteen. risti austamisega, praost Raag.

EESTI AP. ÕIG. KIRIK

STOCKHOLM: Püha Nikolai Pea-kirik, 7/3 kl. 11 rootsikeelne liturgia, Suure Paastu II pühapäev, ülemp. A. Nacl.

BORAS: Carolis jumalat, 7/3 kl. 15, õp. Kodres, laur.

KARLSTAD: Palvepäeva ja EV aastap. jumalat, 7/3 kl. 14 Norrstran-di kirikus. Samas täiskogu koosolek. Õp. J. Rebane, laululehed.

VABAKIRIKUD

STOCKHOLM: Eesti Nelipühi ki-rik, Brävallagatan 11, 7/3 kl. 10 pühapäevakool ja kl. 13.30 jumalat. Allan Laur, laululehtekandeid. 7/3 kl. 11 jumalat. koos rootsi kogudusega Filadelfias. Kaastegevad eesti koor ja noored, 12/3 kl. 19 kooriharjutus.

STOCKHOLM: Normalmi Bapt.-Kirik, Norrtullsg. 37, jumalat, 7/3 kl. 15, N. Körn, pärast jumalat. Kristu-se surma mälestamine, O. Loogna.

GÖTEBORG: Blå Bandeti saalis, Erik Dahlbergsgatan 10, jumalat, 7/3 kl. 11, V. Kubja. Jumalat, 14/3 jääb ära.

GÖTEBORG: Smyrna Nelipühikog., Parkg. 1, 6/3 kl. 18 püübi ja palvet., A. Milder. 7/3 kl. 15 jumalat., koha-pealsed tunnistajad, laulukoor. Sam-mal ajal pühapäevakool.

NORRKÖPING: Tabernaakel, Kungsg. 26, jumalat, 7/3 kl. 13, ko-halikud vennad. Eesti Osakond, Bräddg. 54, palvet. 6/3 kl. 17, heliliin-gil Kalju zraid.

Välismaa

Algus lk. 1

suur foto ühest tühjast koolimajast allkirjaga: "Healuriigi tulevik küsi-muse all".

Eriti suur tähelepanu USA-s, es-majajones kaitseväe ringides, on muidugi äratanud Rootsi valitsuse lokaudi ähvardus ohvitserkonna vastu. Kuid loennitatakse ka, et Rootsi kaitsevägi on vast aiukene maailmas, kelle suhtes kehtivad tavallised tööturu-konfliktide sea-dused.

USA TV- ja raadioettevõtte NBC pühendas reedel 26. veebruaril pika reportaaži Rootsi kriisile. Kommen-taator ütles: "Sotsialiseerimine on Rootsis toimunud liiga kõhu. Pinge kõrvalpalaliste ja madalpalaliste vahel on kasvanud."

Ka selles saates vihjati Rootsi kõr-gele maksumasemele ja inflatsioonile rahutuste peapõhjustena.

Välismaa pilt Rootsis kui muster-riigist sai uusi tõsiseid krimmüstusi juba mulluste "metsikute" streikude päevil. Nüüd aga võib see pilt lõpu-likult puruneda. Ka välismaa senine arusaam Rootsi sotsiaaldemokraatli-ku valitsuse poliitikast kui mõõdu-kast "rahvakodu-poliitikast" on pää-le 1969.a. peaministri-vahetust ja 1970.a. valimis minemas sama teed.

■ Prahas mõistetefi kaheks aastaks vangl endine nimekas televisiooni kommentaator Vladimir Skutina, ke-da süüdistatakse N. Liidu ja Tshéh-hoslovakkia laimamises. Skutina oli kirjutanud ja levitanud käsikirja, mis kirjeldas N. Liidu invasiooni Tshéh-hoslovakkiasse ning kandis pealkirja "Venelased tulevad tõesti".

Hauakivi tööd

H. Raudsepp

Tel. 68/94 21 77

Rootsi televisiooniprogramm

TV Lördag

9.10. Avamematik på nytt. 11. Koordinatsystemet.
9.30 Psykologi. 11. Människan i grupp.
Suomenkieliset ohjelmat:
Finskspråkiga program:
10.00 Tukholman, tukholmaan... Pentti Oskari Kangas ja Seitsemän Seinähullua Veijestä ruotsinkielisellä Boråsissa, Göteborgissa ja Tukholmassa olivat matkalla mukana Voitto Kotilainen ja Jarmo Poroia.
Pentti Oskari Kangas ja Seitsemän Seinähullua Veijestä på turné i Sverige.
Textat på svenska
10.25–11.00 Raportti moisiosta. Ohjelmaa pyritään selvitettämään, mihin nykyaikainen melissairanhoidon pyrkii, lähinnä miten tämän sairaaan psykiatri, Kai Evola, kokee ihmisen kokonaispersoonallisuuden tervehdyttämisen ja kuntouttamisen.
Rapport från Moisio — tankar om människans själsliga hälsa.
Textat på svenska.
14.35 Tipseextra — L.-G. Björklund och B. Grive. Delvis färg.
17.10 Pippi Långstrump. Pippi är skeppsbrotten. Färg. Textat för hörselskadade.
17.40 Veckonytt.
Textat för hörselskadade.
17.55 Helgalsringning. Från Fröskegs kyrka i Dalsland. Färg.
18.00 TV-nytt, meddelanden.
18.05 Hylands hörna. Färg.
19.05 Nu seglar Pip-Larssons. Jordgubbssän. Färg.
19.20 Det händer i ettan. Färg.
19.30 TV-nytt, väder.
20.00 Hvar 14:e dag. Färg.
20.20 Procent — kortfilm av Eric M. Nilsson. Färg.
20.30 Hawaii fem-noll med Jack Lord, James MacArthur, Kam Tong och Zulu. Färg.
21.20 Hylands hörna. Färg.
22.00 TV-nytt, väder.
22.05 Hylands hörna, forts. Färg.
Därefter TV 2-veckan.

TELEVISION 2

17.35 Familjen Ashton. 16. En lektion i krig. Färg.
18.30 Flytta till varmare land — rysk naturfilm om flyttfåglar. Färg.
18.55 Väder, meddelanden.
19.00 TV-nytt.
19.10 Rapport.
19.30 Kustens glada kavaljer — om och med Lasse Dahlqvist. Färg.
20.00 Den bögiga dalen — fransk reportage om Nilen. Färg.
20.20 Med kor som dragare.
20.30 TV-nytt.
20.35–22.20 Med nävarna i fickan — italiensk långfilm från 1965 med Lou Castel, Paola Pitagora m.fl.
Inte lämplig för barn.

TV Söndag

9.00–9.15 Avamematik på nytt. 13. 1. nod och lust.
9.30 Se det du inte hör. 2. Hemmaträning. Kurs i talavsläsnings.
9.45 Guten tag, 20.
Suomenkieliset ohjelmat:
Finskspråkiga program:
10.00 Uutisviikko.
Nyhetsvecka.
(Esbart på finska)
10.25–11.00 Asunnoista on kysymys. Millainen asunto-olisi Suomessa on nyt ja mitä olisi tehtävää sen korjaamiseksi. Asiantuntijoita: ins. Teuvo Koivu, arkk. Juhani Pallasmaa, vaarat. Kalevi Sassi, maist. Ilkka Sana ja toimistopäällikö Heikki Väitälä.
Det gäller bostäder. Om bostadssituationen i Finland och vad man kan göra för att förbättra den.
Textat på svenska.
12.00–13.00 Vaxlappett — från målet i Mora. Ples Petersson.
16.05 Røde skråddere — porträtt av Robert V. Berglöv under 20-talet riksbekant kommunalpolitiker i Hjärjedalen, senare den politiska societetens skräddare i Stockholm.

Film av Jonas Sima och Åke Astrand.
16.35 Samtal en fiskesommar. 2. Nils Farnström och Gunnar Isaksson. Färg.
17.00 Gefen Hubert. Färg.
17.10 Kunasjir. Ön i fjärran. Färg.
17.30 Trunken.
18.00 TV-nytt, meddelanden.
18.05 Jag lyfter mina ögon upp till bergen — kyrkoh. John Evalsson, Bo Ohlgen och Stockholms musikklarer. Färg.
18.30 Så började trettioålet — Gardar Sahlberg berättar.
18.45 Länspumpen — frågelek med Lars Orup och Länslag. Färg.
19.30 TV-nytt, väder.
20.00 Fallet H — pjäs av Björn Runeborg. Regi: E. Bjelfvenstam. Medverk: Berit Hindersson, Helge Skoog, Tomas Bolme, Carl-Olof Gierow och Bo Bjelfvenstam.
Därefter debatt om pjäsens tema: forskningsresursernas fördelning.
21.00 Kiki — porträtt av Otto Moskowitz av Lasse Stener.
21.30 Sportspegeln.
22.00–22.35 TV-nytt, väder.

TELEVISION 2

14.00–15.45 VM i bandy. Sovjet — Sverige i Örebro. Putte Kock. Färg.
18.15 TV 2-kryssat. Färg.
18.30 Vill du veta? Färg.
18.55 Väder, meddelanden.
19.00 TV-nytt.
19.10 Sportnytt.
19.30 TV 2-kryssat. Carl-Uno Sjöblom och Lena Söderblom. Färg.
20.00 Söna Hedenbratt — porträtt. Färg.
20.50 Bilen och vi.
21.00 Titta på tvåan. Färg.
21.05 Maskin — maskindetalj — miniska — Pål-Nils Nilsson och Mäns Reuterswärd. Färg.
21.35 TV-nytt.
21.40–21.50 Målet gällde: Fångelser. Vad tittarna tyckte.

TV Måndag

Skol-TV:
8.30–8.55 The seventh key h. 1. Wellington is there.
9.00–9.20 JET — behörighetskurs i engelska för lägstadielärare. 3. Last Bus, film.
9.45–10.00 Vad hände sen m. 2. Jag vill inte gå hem.
10.10–10.30 Fysik åk 1 G. 2. Stötter och stötförlopp.
12.00–12.15 Was gibt's 3 H.
12.35–12.55 Delta. 9. Statistik.
13.10 Vad tycker du M. Jag — du — alla. 6. Du är ju bara barnet...
13.35 Konst- och musikhistoria G. 2. 1600- och 1700-talen.
14.00–14.20 Dramatis historia G. 3. Teaterum och scenbild.
14.30–14.50 Konstruktion m — produktion m G Fa. 8. Växellåda M40.
För småbarn:
16.30–16.45 Det susar i säven. Färg.
18.00 TV-nytt, meddelanden.
18.05 Røde Havets hemligheter. 8. Jakten i bergen. Färg.
18.30 Rätt kurs på sjön. 7. Synas och höras. Erik Bergsten. Färg.
19.00 Tre—två—ett—kör! Film om utförsåkning av B. Hedlund och O. Hallberg. Färg.
19.15 Hästar på semester — Fallsbjörkens höstsemester i Dalarna. Färg.
19.30 TV-nytt, väder.
20.00 Här kommer Lucy. Amerikansk underhållning med Lucille Ball, Gale Gordon, Lucie Arnaz och Desi Arnaz jr. Gästartist: Cesar Romero. Färg.
20.25 Intervju.
20.55 Svenskar — och dom spelar också. Popgrupperna November, Life och Fläsket brisner.
21.20 Pejlning. Aktuell studiodebatt med Herbert Söderström.
22.00–22.05 TV-nytt, väder.

TELEVISION 2

18.00 TV 2-kryssat. Korsordstävling till förmån för Radiohjälpens med Carl-Uno Sjöblom och Lena Söderblom. Färg.

18.30 Catweazle. 5. Kristallkulen. Färg.
18.35 Vädrat, meddelanden.
19.06 TV-nytt.
19.10 Rapport.
19.30 Spelåha — Monica Dominique, Nannie Porres, en orgel och en papegoja. Färg.
Därefter.
Moonlighters spelar.
Vill du veta mera?
Utbildningskväl. med TRU.
20.00 Det handlar om dig. 14. Vad kärlek är... Repriser i TV 1 9/3 kl 11.30 och 14/3 kl 9.
20.30 Vet du vad: Liten ordbok i TV. Gäst: Kjell Stenstoss.
20.40 Matematik på nytt. 15. Diagram och tabeller. Repriser i TV 1 9/3 kl 18.40, 10/3 kl 11 samt 13/3 kl 9.10.
21.00 TV-nytt.
21.05–22.05 Indien. En resa i tid och rum. 4. Monsuner och karavangar.

TV Tisdag

Skol-TV:
8.30–8.50 Konstruktion m — produktion m G Fa. 8. Växellåda M40.
9.00–9.15 Djur i konsten L. 2. Drakar och sagans djur.
9.20–9.40 Kraft — rörelse — arbete H. 1. Allting rör sig.
Skol-TV:
9.45–10.05 Kraft — rörelse — arbete H. 3. Arbete och åter arbete.
10.10–10.30 Kraft — rörelse — arbete H. 2. Kraft.
TRU:
11.30–12.00 Det handlar om dig. 14. Vad kärlek är...
Skol-TV:
12.00–12.25 The seventh key H. 1. Wellington is there.
12.35–12.55 Delta. 9. Statistik.
13.10–13.30 Inblick i u-land H. 1. Fråga om u-land.
13.35–13.55 Fyra epoker — fyra miljoner G. 3. 1600-talet.
14.00–14.20 Fysik åk 1 G. 2. Stötter och stötförlopp.
TRU:
14.30–14.55 Yrke och framtid. 1. Fackskolan och arbetsmarknaden Fa. 2. Repriser 15/3 kl 13.10.
För småbarn:
16.30–16.50 Halvfem. Koala, en levande teddybjörn. Färg.
18.00 TV-nytt, meddelanden.
18.05 Halvfem. Koala, en levande teddybjörn. Färg.
18.25 Guten Tag. 21. Vorsicht, bremsen! Repris 14/3 kl 9.45.
18.40 Matematik på nytt. 15. Diagram och tabeller. Repriser 10/3 kl 11 och 13/3 kl 9.10.
19.00 Pippi Långstrump. Pippi håller avskedsföreläsning. Färg.
19.30 TV-nytt, väder.
20.00 Waianas — flodfolket. Om Waianasindianerna och en dramatisk försänd på gränslöden mellan Surinam och Franska Guayana. Färg.
20.30 Moment — kulturmagasinet.
21.15 Ballett. Trappinsen. Musik: B. Bartok. Koreografi: L. Seregi. 1. rollerna bl.a.: Viktor Rona, Adél Oroz, Maria Kékési, Jozsef Forgach och dansare från Ungerska Statoperan. Budapests Filharmoniska orkester. Färg.
21.35 Louis Lindholm, konstnär — snabbporträtt av Per Gunnar Evander. Färg.
22.00 TV-nytt, väder.
22.05–22.20 Bilen trafiken och jag. 7. Vi svarar på frågor. Repris 11/3 kl 18.45.

TELEVISION 2

18.30 Spela pingis 5. Christer Johansson, Hans Alsér och Kjell Johansson.
18.55 Vädrat, meddelanden.
19.00 TV-nytt.
19.10 Rapport.
19.30 Tre glada lokar — svensk film från 1942 med Elof Ahrie, John Botvid, Nils Poppe m.fl.
21.10 TV-nytt.
21.15 Bilen och vi: Svindlande bilfärer — om amerikansk och svensk bilindustri.

21.50–22.30 Dokument utifrån.

TV Onsdag

Skol-TV:
8.30–8.50 Last bus G.
9.20–9.40 Bergslagen M. 1.
9.45–10.05 Filmkunskap för högstadiet H. 1. Att välja ur verkligheten.
10.10–10.25 Ute i världen L. 2. Pojke från Neapel.
10.35–10.55 The seventh key H. 2. The Needle.
TRU:
11.00–11.20 Matematik på nytt. 15. Diagram och tabeller.
Skol-TV:
12.00–12.15 Matematik åk 3–5 1.M.
12.20–12.40 Dramatis historia G. 3. Teaterum och scenbild.
12.45–13.05 Fyra epoker — fyra miljoner G. 3. 1600-talet.
13.10–13.30 I Norrland M. 1. Möte med Norrland. Färg.
14.00–14.20 Socialkunskap G Fa. 6. Karlsson, gosse 3 400 gram.
14.30–14.50 Musik åk 4 M. 4. Program för lärare.
För småbarn:
16.30–16.45 Buskidusker o finiflanger.
18.00 TV-nytt, meddelanden.
18.05 Skvallertimmen. Sång, musik och berättelser i en lappmarksgård vid skelskiftet. Charles Lindberg, Kerstin Aslund, Adolf Söderlind, Maria Nordin, Mats Wallenå, Bengt Andersson.
18.25 Heja på, Scheja! Pianisten Stefan Scheja och hans omgivning.
19.00 Vår nye magister — engelsk familjekomed med John Alderton.
19.25 Stopp! ett litet äventyr med Margareta Sjödin och Sten Ardenstam. Färg.
19.30 TV-nytt, väder.
20.00 Venedigs fall. En film om staden Venedig idag och stormakten Venedig på 1700-talet. Medverk: skådespelarna Vladek Sheybal och John Ronane. Färg.
21.00 Panorama.
21.30 Storstadsdjungel — amerikansk långfilm från 1956 med Humphrey Bogart, Rod Steiger, Jan Sterling m.fl.
22.00 TV-nytt, väder, sport.
22.10–22.25 Storstadsdjungel, forts.

TELEVISION 2

18.30 Flickan på torget.
Uppsatser — om en skola i Schweiz.
18.55 Vädrat, meddelanden.
19.00 TV-nytt.
19.10 Rapport.
19.30 Väckning kl 6.00 — pjäs av Lars Molin. Regi: P. Berglund. Irollerna: Essy Persson, Stig Törnblom, Bo Lindström, Sture Djerf, Etienne Glaser, Gun Robertson, Maud Hyttenberg. Färg.
20.10 Direkt — veckomagasinet med reportage, intervjuer och debatt. Malmö.
20.55 TV-nytt.
21.00 Fotboll: Kvartfinal i Cupvinnarnas Cup mellan Brügge och Chelsea.

TV Torsdag

Skol-TV:
8.30–8.55 Att bygga från grunden Y. 5. Den nye byggarbetaren.
9.20–9.40 Här berättar bibeln L.
10.10–10.25 I kikaren — aktuellt för barn L. 2. En buss kommer lastad.
10.35 Kemi för er i 9:an H. 4. Olja. Färg.
TRU:
11.00–11.30 Psykologi. 12. Vi och dom.
11.45–12.05 Se det du inte hör. 2. Hemmaträning. Färg.
Skol-TV:
12.10–12.25 Vad hände sen M. 2. Jag vill inte gå hem.
12.45–13.10 Yrke och framtid. 1. Fackskolan och arbetsmarknaden Fa. 2.
För småbarn:
16.30–16.45 Halvfem. Lina möter en stöddig pappa. Färg.
18.00 TV-nytt, meddelanden.

18.05 Halvfem. Färg.
18.20 Henry 9 till 5 — engelsk tecknad kortfilm. Färg.
18.30 Se det du inte hör. 3. På arbetsplatsen. Färg. Repriser 14/3 kl 9.30 och 18/3 kl 11.45.
18.45 Bilen, trafiken och jag. 7. Vi svarar på frågor.
19.00 Tag plats, var god stäng dörrarna! Lite fakta, sång och musik runt järnvägen. Stins: Björn Skifs.
19.30 TV-nytt, väder.
20.00 Fokus.
20.30 Låt hjärtat va' me'. Jubel i busken med Söna Hedenbratt, Sten-Ake Cederhöf m.fl. Färg.
21.00 TV-tittaren — polsk tecknad film. Färg.
21.10 Fångad — Patrick McGoohan, agent nr 6. Färg.
22.00 TV-nytt, väder.
22.05–22.35 Psykologi. 12. Vi och dom.

TELEVISION 2

18.30 Naturrelater — film om målaren Joan Miro och hans verk. Färg. Textat för hörselskadade.
18.55 Vädrat, meddelanden.
19.00 TV-nytt.
19.10 Rapport.
19.30 Familjen Ashton. Del 17. Är resan verkligen nödvändig? Colin Douglas, John McKelvey, Trevor Bowen, Wanda Wentham, Timothy Carlton m.fl. Färg. Repris lördag kl 17.35.
20.20 Efter katastrofen. Radiohjälpens informerar. Färg.
20.25 TV-nytt.
20.30 Vi är inga maskiner — program utifrån dikter skrivna av gruvarbetare och gruvarbetarhustrur i Malmberget.
21.00 Bilen och vi: Guld i tankarna.
21.35 Sportnytt.

TV Fredag

Skol-TV:
8.30–8.50 Kemi för er i 9:an H. 3. Adelen. Färg.
9.20–9.40 I Bergslagen M. 2. Hur malmklump blev cykelskruv.
9.45–10.05 Vid Medelhavet M. 2. Landeskapsruin. Färg.
10.10–10.25 I kikaren — aktuellt för barn L. 2. En buss kommer lastad.
10.35–10.55 Socialkunskap G Fa. 6. Karlsson, gosse 3 400 gram.
11.45–12.05 Kraft — rörelse — arbete H. 3. Arbete och åter arbete.
12.10–12.30 Filmkunskap för högstadiet H. 1. Att välja ur verkligheten.
12.35–12.55 Kraft — rörelse — arbete H. 2. Kraft.
13.10–13.30 Konstruktion m — produktion m G Fa. 8. Växellåda M40.
13.35–13.55 Kraft — rörelse — arbete H. 1. Allting rör sig.
14.00–14.20 Inblick i u-land H. 1. Fråga om u-land.
14.30–14.55 Dramatis historia G. 4. Engagerad teater.
För småbarn:
16.30–16.45 Rita lite mera.
18.00 TV-nytt, meddelanden.
18.05 Dennicketorp, en alkoholistanstalt.
18.30 Tekniskt magasin — Erik Bergsten. Färg.
19.00 Landet runt.
19.30 TV-nytt, väder.
20.00 Presskonferens. Färg.
20.30 Jag föddes, men... Japansk stumfilmkomedi från 1932. Svensk premiär.
22.00 TV-nytt, väder, sport.
22.10–22.55 Good old days. Färg.

TELEVISION 2

18.30 Varför det då? Färg.
18.55 Vädrat, meddelanden.
19.00 TV-nytt.
19.10 Rapport.
19.30 Den bytoste äventyraren — Lasse-Majas öden. Del 3. Jonas Bergström, Lars Elwin, Guri Nordvall, Hanny Schedin, Lise-Lott Nilsson, Elisabeth Gustafson, Börje Ahlstedt, Christer Söderlund, Tommy Johnson och Per Zackrisson. Färg.
20.25 TV-nytt.
20.30 Bilen och vi. Ett kungarika för en bil.
21.00 Benny Hill show. Färg.